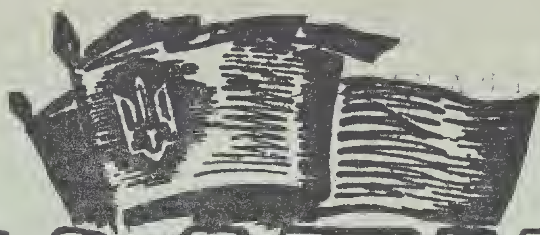

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

ОРГАН ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДУМКИ

INDEPENDENT UKRAINE

Зміст

Шікаґо

Рік VIII. ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ, 1955. Ч. 2-3 (82-83)

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Усі зміни адрес, справлення неправильних адрес та усякі рекламації просимо подавати своєчасно до Адміністрації журналу. На зміну адреси належить долучити поштовий значок вартости 10 ам. центів.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Секретарем Надзвичайних Загальних Зборів Видавничої Спілки «Самостійна Україна» 27 лютого ц. р. був **Степан Маланчук,** а не Степан Коцюба, як подано в Комунікаті на ст. 24.

За цю помилку просимо вибачення.

ЗАКОРДОННІ ПРЕДСТАВНИЦТВА «Самостійної України»

Канада:
INDEPENDENT UKRAINE
P.O. Box 276
Winnipeg, Man., Canada

Аргентина:
NASH KLYCH
Maza 150
Buenos Aires, Argentina

Бразилія:
STEPAN PLACHTYN
Pr. Gen. Ozorio 568
Curityba - Parana, Brazil

Австралія:
PR. A. SYCHYNSKYJ
26 Beaconsfield St.
Auburn, Sydney, NWS Australie

Редагує Редакційна Колеґія

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
2000 W. SUPERIOR STREET
CHICAGO, ILL.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шилінґи. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3;
в Англії і Австралії — 24 шил.;
в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine
Articles published on political, cultural and social topics.
Edited by Editorial Committee

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік VIII. ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ, 1955 Ч. 2-3 (82-83).

ЄВГЕН МАЛАНЮК

Провесна

I.

Твоя, що майже смертна, тиша
Не впокорила й не лягла
Глухою тінню. Ні, скоріше,
Війнула помахом крила

! — ввесь увага, ввесь напруга —
Я прислухався і тремтів
На голос матері і друга,
На дівчини далекий спів.

І ось розпалася завіса
Туману, снігу, самоти:
За смугою тонкою ліса,
За сизим видноколом — Ти,

Ти, що незмінна, як стихія,
Крізь простір в привидах і снах
Зростаєш, ближчаєш і вієш,
Як спів Сольвейги, як весна.

II.

Перший подув весни — і Твій віддих вже знову зо мною,
Перший вітер дихне — і Твоя широчінь у очах.
За чужий горизонт, за цією чужою весною
Двиготить Твоя даль, Твоя зваба, Твій біль і Твій жах.
Дальний гомін росте, мов гарматний заобрійний гуркіт...
І враз пісня, як хвиля, ударить: Ой, гук, мати, гук!
То кіннота весела, мушкети, здобуті ще в турків,
Прапори, як вітрила, над лісом піднесених рук.
А за нею колони — піхота струнка й легкостопа,
Ген полки за полками...
І ось повертається все.
Так встає Несмертельність. Чи бачиш, днедавня Европо,
Марш Поляглих, марш Мертвих? То співи їх вітер несе.
Розцвітають їх рани. Їх кров переквітла на маки.
О, святий Пантелеймон їм сцілив калічні тіла.
І на лицях їх — сонце, на грудях — невидані знаки,
І під стопи дзвінкі їм покірна земля попливла.

Юрко Степовий

Баталіонний комісар

(Продовження)

Він дурив селян бідняків по всій околиці Ніжина, висмоктував останній піт і кров з трудового народу. А його рідний дядько найбільший торговець мануфактурою в Ніжині, який утік десь до Ленінграда і пізніше забрав туди свого небожа товариша Фрідмана, який щойно говорив перед нами свою вигадану біографію.

Авдиторія насторожилась і сиділа, неначе загіпнотизована, а сам комісар совався по стільці то червоніючи, то біліючи. Генерал сидів з суворим виразом обличчя, секретар поквапно все заносив до протоколу, а майори щось перешіптувалися між собою.

— В ім'я своєї відданости партії і радянській владі я змушений був, — продовжував старшина Горовий, — розповісти всю правду, щоб викрити до кінця замаскованих ворогів нашої партії і доблесної червоної армії. Я сам з Ніжина, разом ходив з товаришом Фрідманом до школи, знаю всю його родословну і можу все вище сказане посвідчити перед найавторитетнішою комісією. За чистоту наших партійних рядів, за чистоту нашої робітничо-селянської червоної армії, нехай живе найбільший керманич і друг РСЧА тов. Сталін! — закінчив Горовий.

Останні слова його промови потонули в морі оплесків. Ціла авдиторія гриміла, оплескувала, генерал також плескав, а коли Горовий хотів зійти з трибуни, то генерал його підкликав до себе і щось шепнув. Старшина замість піти на гальорку, звідки він прийшов, повернув за куліси і сховався. Авдиторія в напруженні затихла. Усіх очі були звернені на генерала і на комісара, що сидів, убгавши голову в ковнір френча ні живий, ні мертвий.

Генерал підвівся і цілком спокійно, так наче нічого й не трапилося сказав: «Збори на сьогодні закриті, продовження завтра о 7 годині вечора тут же в полковім клюбі.

Двері в клюбі розчинилися навстіж. Маса хлинула на вул Буйнакського. Всі говорили цього вечора тільки про відважного Горового. Усі нетерпляче чекали завтрішнього дня, а що станеться з комісарем?

Прийшов через ніч і завтрішній день,нормальне навчання в полку, вечором знову чистка. Але вже ніхто більше не бачив у частині бувшого батальйонного комісара Фрідмана: по ньому і слід пропав, а старшина Горовий виїхав собі через день до Владикавказу, одержавши перед цим довідку в штабі, що був затриманий в частині по службових справах.

Минали роки. Горовий закінчив воєнну школу і був направлений в якусь частину на польському кордоні командиром взводу. Про бувшого комісара Фрідмана ніхто й нічого не знав, що з ним сталося і куди він зник після того злощасного для нього вечора в полковому клюбі Буйнакська.

Лише перед самою німецько-совєтською війною, коли Горовий приїжджав до Ніжина на відпустку, то чув від приятелів дитинства, отой Гриша щетинник був десь великим комісаром, потім сидів десь у вя'зниці на Кавказі, а повернувшись до Ніжина працював у Носовському відділі союзпушнини, ніби то, так переказували Горовому, був відновлений ЦКК в партії, але не поновлений в кадрових частинах РСЧА, а був переведений до резерви політскладу РСЧА.

III.

Бувший батальйонний комісар Фрідман просидів трохи у в'язниці Махач-Кала, доки закінчилося слідство військової прокуратури, яке установило, що Фрідман не був ніяким «великим торгівцем, аиі експлуататором трудящих мас», а всього-навсього дрібним торгівцем щетиною і кінськими хвостами на Ніжинщині. Та ще й не сам особисто, а лище помічником свого батька, бідного Лейби Фрідмана, відомого щетинника на Ніжинщині з дідів і прадідів. Уся ця вакханалія скінчилася для Фрідмана тим, що його виключено з партії за приховання соціяльного походження та звільнено з війська до резерви в ранзі рядового бійця, а найголовніше, — звільнено з в'язниці та ще й з правом апелювати перед ЦКК ВКП(б) про можливість відновлення в партії.

Так безславно закінчилася воєнна кар'єра тов. Фрідмана в далекому Дагестані і він тепер, виснажеиий і змучеиий фізично, розбитий морально, повертався в старенькій шинелі БУ (бившая в употреблєнії) без будьяких знаків ранги на вицвілих від давности петлицях, до рідного Ніжина, бо більше не мав куди їхати.

Він сидів у буфеті третьої кляси на станції Київ, попивав «кип'яток» без цукру, чекаючи чергового потяга до Ніжина. оП буфеті роями копошилися мухи, обліплюючи кислий вінегрет, приготований тиждень тому на базах «Треста Київресторан». Вони цілими з'єднаннями проривалися крізь подерту марлю, якою накриті були тарілки з вінегретом. Фрідман уважно стежив за віртуозними вправами мух по тарілках, які так вправно і майже зі знанням військової штуки, проривалися спочатку невеличка групка, а коли ця групка досягала вже таріл-

ки і вмокала свої тоненькі лапки в синьо-червону рідину на вінцях, тоді слідом за ними накидався цілий рій і блискавично обліплював тарілку від самих вінців і до гори тарілки, жадібно обсмоктуючи прілі бурячки, пов'ялу капусту і затверділу квасолю.

Товариш Фрідман, тепер відставний комісар, спостерігаючи таку картину, думав про себе: «Ну що, якби ця дурна комаха та ще хоч трохи простудіювала «Бойовий статут піхоти ч. 2», то напевне ще вправніше діяла б і не тільки в третій клясі почувала б себе господарем, а напевне і в першій клясі буфету сміливо атакувала б не тільки оцей кислий вінеґрет, ае й першорядну шинку, московську в'ялену ковбасу, засмаженого гусака».

Йому приємні роздумування порушив якийсь жебрак старенького віку і згорблений у три погибелі, що простягну до Фрідмана свою шкаруку руку, просячи подати на милість Божу хоч щобудь. Товариш фрідман, оглянувшись на сторони і переконавшись, що нікого поблизу його нема, відповів старому байдуже: «Бог дасть!», бо така буржуазна відповідь для Фрідмана, хоч і відставного комісара, але ще у військовій шинелі була б зовсім небезпечна. Коли б підслухав хтось військовий, то зразу б зарапортував до військового коменданта, що повертається з війська такий клясовий ворог, що вживає непристойні, як для військовика совєтської армії, слова, як Бог. Ну, а там би повідомили про це воєнкомат, куди від'їжджає демобілізований і, звичайно, він мав би зайві клопоти, а тому Фрідман так обережно відповів старому.

Жебрак, почувши таку відповідь та ще від військового чоловіка, зацікавився вже тепер не так милостинею, як вихованістю військового, бо він уже кілька років не чув такої відповіді, а лише чув чортикання або ще добірнішу московську лайку, а тут раптом, військовий чоловік і зовсім молодий говорить: «Бог дасть!» Для релігійного жебрака це було дорожче за великий окраєць хліба з цибулиною, що на совєтські умови було найдорожчою милостинею.

Старий простояв, подивився вдячним голосом у військові очі молодого чоловіка, а потім боязко запитав: «А звідкіля служилий?»

— Ідіть далі, дєдушка! — відповів так само байдуже Фрідман.

— Ой! Боже ж мій« — упавши на коліна, промовив зовсім молитовним голосом жебрак, — та це ж Гриша, покійного Лейби син! Гришу! Сину! Ти що не впізнаєш діда Назара? Бідний Гриша! — заголосив дід.

Фрідман швидко схопився з місця і пішов геть, щоб публіка бува не звернула уваги на таку небажану в цих умовах для нього картину, коли якийсь жебрак, неначе до ікони, стоїть на колінах з піднесеними догори руками.

— Гриша! Гриша! — майже плачучим голосом гукав жебрак у слід швидко зниклого фрідмана.

Фрідман уже більше не повертався до буфету, а чекав на пероні потяга на Ніжин, який у скорому часі мав появитися на другій колії . Йому не хотілося в цих умовах зустрічатися зі старими земляками. Його шинеля БУ, вицвілі петлиці, старі шкарбани з кірзовими халявами теж БУ, поганенький речовий мішок за плечима не дуже відрізняли бувшого комісара від його старого приятеля Назара, а тому він тепер намагався крутитися на певній віддалі від пасажирів, що теж чекали на ніжинський потяг.

А як тільки потяг подали на другу колію, Фрідман швиденько ускочив у перший вагон, завалився на другу полицю, підложив речовий мішок і, вдаючи сплячого, захропів блаженним сном. Трохи задрімав, а потім прокинувся, коли кондуктор перевіряв квитки, подав йому з полиці свій квиток. А щоб не витикатися обличчям на людські очі, він знову перевернувся на другий бік і думав собі, якби непомітно від людських очей у Ніжині дістатися до самітньої хатини на окраїні міста, де доживала в такій же самітності свого віка стара Хава, удовиця по Лейбі Фрідманові.

Потяг прибув до Ніжина ще завидна. Бувший комісар швидко й тут вислизнув від ока пасажирів і попрямував за пакгавз, що стояв трохи поодалік станційного приміщення. Там він біля крана з водою почав умиватися, перезуватися, перекладати речі в мішку. Проходили залізничники мимо, але ніхто не звертав уваги на якогось бійця, що приводить себе до порядку, очевидно, по довгій подорожі. Нікому з прохожих навіть у голову не могло прийти, що це зовсім недавній всесильний комісар 83 стр. в Буйнакську. Не приходило й те, що то їхній старий земляк від крови і кости ніжинець, — малий Гершко, покійного Лейби Фрідмана, що колись разом з батьком скуповував щетину і кінські хвости по околицях Ніжина.

Хоч молодому Фрідманові й не було чого особливо ховатися від ніжинців, бо його батько й діди й прадіди прожили тут чесно своє життя, вони нікого не забили й не замордували, вони нікого не обкрадали, а лише порядно вели свій дрібний гандель, але якось незручно почував себе Гриша після таких постів, після такого авторитету в 83 стр. полку. Він рішив пробиратися до матері лише тоді, як над Ніжином насунулася чорна ніч, коли вже засвітилося на станції електричне світло, коли заблимали по окраїнах міста невибагливі каганці по підсліпуватих вікнах ніжинських обивателів.

Товариш Фрідман, неначе злодій, пробирався найглухішими пустирями і темними закавулками. Йому тут був знайомий кожний кущик, кожна грудка, кожний найменший рівчак, бо наймиліший час, — дитинство, минуло тут по оцих до болю знайомих темних завулках, рівчаках, блюрах, де він ще малим часто бавився з хлопцями. Він ішов по-

вільно і ганьбив себе: «Судилося тобі змалку, Гершко, топтати оцю ніжинську землю ще босими ногами, а тепер ще й дорослм. Чужі діти й сьогодні взяли собі візників з двірця і поїхали світлими вулицями, а ти, дурний Гершку, й тепер пробираєшся глухи закутками, як і колись наганяв дядьків зі щетиною та кінськими хвостами на старого Лейбу. І Боже! Боже! Де та правда на світі?» — думав про себе ще неавній комісар, прямуючи до рідної хати.

Так непомітно і в тяжких спогадах про дитинство Фрідман наблизився до самітньої хатини, що майже наполовину погрузла в землю і неначе сліпець поблимувала єдиним маленьким віконцем з заткнутою ганчіркою шибою. Знаючи добре «Бойовий статут піхоти ч. 2», а особливо його розділ про підступ і розвідку в населеному пункті, Фрідман не пішов просто вулицею до хати, а попростував через город. Уважно оглянув усе на подвір'ї, а потім обійшов хату навкруги, оглядаючи все що людей. Але ніяких познак не було на щось подібне. Подвір'я, заросле бур'яном, пахло пусткою. Під похиленою, як старенька бабуся, повіткою він помітив щось чорне, а підійшовши ближче, легко впізнав покручені листи іржавої бляхи, якою колись була обшита скриня, куди старий Лейба складав кінські хвости, ще далі напоровся на якусь кучу старого бруку, в якому теж упізнав залишки поіржавілого дроту, яким ще він укручував штоси щетини. Це були мертві, переїдені іржею свідки минулого гандлю Фрідманів, які так приємно залискотали молодому Фрідманові під самим серцем. У цю хвилину він забувся про своє невимовне горе і хотілося впасти на коліна перед оцими німими свідками недавнього минулого їхньої родини, хотілося бити себе в груди і молитися, неначе до Всевишнього, на кучі перегнилого бруку.

У цей час щось скрипнуло дверима, Гриша отоpoпiв, на порозі з'явилася з розпущеними сивими косами, неначе відьма, якась жінка, а потім двері зачинилися і щось загуркотіло по хаті. Гриша, настороживщись, присів під повіткою, посидів пару хвилин. Світло пояснішало в хаті. Він обережно підійшов до вікна і заглянув у єдину цілу шибу, бо решта були позатикані ганчір'ям.

На благенькому ослінчику сиділа Хава з розпущеними сивими косами і драла пір'я. У хаті було тихо, неначе в домовині. Гриша відчув якусь незрозумілу дрож у тілі, а потім, набравшись сили, легенько стукнув у шибу. Хава спокійно здушувала пір'я в кошику, яке вже падало через верх. Гриша постукав сильніше удруге. Хава продовжувала драти пір'я. Він потім на всю силу кулаком у раму. Щось зашамоталося по хаті і почувся голос: «А хто там?» «Це я, мамо!»

Стара приклала долоню до лоба, уважно розглянула через задимлену шибу і пішла до дверей. Гриша також попрямував туди. Двері швидко розчинилися, а коли Гриша зайшов до хати, то мати могло б указувати на присутність в хаті сторонніх впала йому на груди і заголосила: «Ой вей! Ой виймір! Ти ж моя дорога дитино, ти ж мій любий синочку! Та звідки тебе Бог приніс, моя люба дитино!»

Вони довго розмовляли про все. Мати плакала і жалувалася синові, що й дочки майже не бувають у неї, бо перша стала великою баринею, як говорила Хава, а та менша то слухає старшої і лише дуже рідко, як приїжджає на вакації, то загляне на пару годин до матері і то вечором, щоб не дуже й бачили люди, що вона родичається до нетрудового елементу, а більше пропадає в сестри, там і живе цілі вакації.

Зять ніколи ще не був у неї в хаті, бо вважає для себе негідним бувати в хаті нетрудового елементу та й Хава в них ніколи не була, хіба Фірочка іноді крадькома заскочить, як нема дома чоловіка. Нашвидку розпитає, поговорить трохи і біжить собі геть, а бідна Хава отак у самітності і доживає віка. Трохи промишляє старим фахом, — розносить по старих знайомих пір'я, а деякі приносять додому драти пір'я та, правда, іноді і Фірочка крадькома від чоловіка перекине якусь сотню на видатки.

Зрештою, по довгих розмовах Гриша приліг, але довго не міг заснути. В його уяві стояли сестри, що майже відцуралися матері, їхнє безпечне життя. А він, колись шанований у полку комісар, тепер нікому непотрібний, всіма забутий лежав на старенькому ліжку покійного Лейби.

Уже сонце стояло в повному зеніті немилосердно припікало через єдину маленьку шибу вікна, а Гриша, розбитий морально, виснажений фізично, прибитий гіркими розповіддями матері, спав багатирським сном. Хава щось тихенько поралася по хаті, щоб не порушити сна любого сина. Вона, як кішка, підкрадалася до своєї жертви, навшпиньки рухалася по хаті і все позирала на розчервоніле від спеки, хоч і змучене, але вродливе обличчя сина.

Раптом без стуку розчинилися двері, безжалісно заскрипівши, що навіки перелякало Хаву. Вона кинулася до дверей, що притримати скрип, з-за них показалася в веселому настрої Фірочка:

— Мені, мамо, снився чудовий сон! — вигукнула вона до матері.

— Та тихше, дитино! — цитькнула мати, — бо збудиш.

— Кого, мамо? Хіба в тебе хто є?

— Гриша приїхав, — підносячи фартуха до вологих очей, проговорила тихим голосом Хава.

— Ну я так і знала, що будуть гості, бо мені всю ніч снилася стрілянина, а наш котик і вчора цілий вечір і сьогодні цілий день умивається, тому я й прийшла до тебе.

На шорох у хаті прокинувся Гриша. Сестра на мить зупинилася перед його ліжком, потім голосно

заплакавши, кинулася на груди братові і так мовчки, не говорячи ні слова, кілька хвилин конвульсійно здригаючи, плакала, а потім підвелася, витираючи сльози, почала:

— Що сталося, мій дорогий братику, чому ти такий змучений, і звідки тебе Господь приніс?

Гриша підвівся з ліжка, сів на постелі і почав говорити:

— І мені сталася біда, сестро! Я кілька місяців лежав у шпиталі. Лікарі кажуть, що туберкольоза і звільнили мене з війська по чистій, а перед тим я мав деякі неприємності по партійній лінії і все це, звичайно, відбилося на моєму здоровлі.

— А які ж неприємності по партійній лінії? — схопилася Фірочка.

— Мене виключили з партії, — здавленим голосом процідив крізь зуби Фрідман, а потім, ніби, набравшись духу додав, — але це дріниця ЦКК скоро відновить мене в партії.

— А що ж тепер? — розгублено допитувалася

— Нічого тепер, буду десь працювати, буду жити разом з мамою.

— Може Арончик тобі допоможе влаштуватися на працю, він такий у мене добрий, що все зробить, як тільки я того забажаю, він так мене любить до безтями.

— Ні, дякую, Фірочко, наразі нічого не треба говорити твоєму чоловікові, може я й сам улаштуюся, можеш тільки сказати, що приїхав брат, якого звільнили по хворобі з війська, а про мої партійні справи мовчи.

— Може я зараз побіжу до нього на службу і скажу, — кинулася Фірочка.

— Ні, ні, не потрібно, нехай я вже візьмуся на облік у военкоматі, нехай я прийду трохи в себе, а тоді можеш і сказати.

— Може я побіжу додому та принесу щось тобі поїсти?

— Ні і цього не потрібно, сестричко, я вже поїв, мене мама нагодувала.

— Та он я варю суп з курчати, у мене ще трійко зосталося, бо ті видохли, так я оце вранці зарізала одне та варю суп, — вкинула заувану мати.

Вони поговорили про се та про те, а потім мати насипала супу і всі троє разом пообідали і тільки вечором Фіра відправилася додому.

Чоловік Фіри вістку про приїзд її брата зустрів дуже холодно, хоч Фірочка й цокотала йому, що її брат був активним комсомольцем коли виїжджав з Ніжина, що потім він був у війську, а тепер звільнений за станом здоров'я, але це ніяк не діяло на старого чекіста. Він у всіх подробицях знав останні події з її братом, бо особий відділ гірської дивізії кілька місяців вів активну переписку з Ніжинським НКВД у справі Григорія Фрідмана, народженого і замешкалого колись у Ніжині, так що приїзд його тепер до Ніжина не був ніякою новиною для чоловіка »рідманової сестри, а тому він усе це так холодно і байдуже зустрів що йому розповідала дружина.

Другого дня вечором Фірочка запропонувала чоловікові відвідати і познайомитися з братом, але він відмовився, сказавши, що зайнятий по службі. Фіра пізніше побачила, що чоловік не має ніякого чоловіка Фрідманової сестри, а тому він усе це так докучати про це.

Григорій Фрідман через два дні відпочинку з'явився до місцевого военкомату, взявся на облік, а на пропозицію военкомату обійняти посаду інструктора в місцевому Тсовіяхімі відповів негативно, мотивуючи поганим станом здоровля, що має ще якийсь час відпочити.

Відпочиваючи дома, Гриша писав до ЦКК заяви, писав до ЦК ВКП(б) і особисто до товариша Сталіна. А тим часом розшукував старих знайомих, з якими мав гандель на Полтавщині, на Київщині тощо.

По деяких листуваннях і розпитуваннях від установив, що в сусідньому районі його прекрасний друг, що колись приймав від нього товар у Кобиляках, тепер працює завідувачем Райсоюзпушнини. До нього він і вирішив поїхати найближчої суботи.

Про свої справи він нічого не говорив, а лише виїздив до району, то сказав матері, що повернеться в понеділок, що їде у власній справі до Києва, а сам від'їхав до сусіднього району.

Старий друг зустрів Гришу, як рідного брата. Він його познайомив з дружиною, відрекомендував дружині як найкращого приятеля дуже давніх часів і сказав: «А старий друг, ліпше нових двох». Так у вигуках, у приємних спогадах про минуле вони сіли за стіл. Дружина друга Гриші, подбала про добру вечерю, а Гороховський, так називався друг, поставив кварту старого «Кагору», щоб веселіше розмовлялося.

Після третьої шклянки друзі були вже в доброму настрої і Гриша почав свою щиру сповідь перед товаришом, абсолютно нічого не ховаючи, як перед рідним батьком. Горохівський уважно вислухав, не заважаючи приятелеві, а потім, коли той закінчив, запитав:

— І що ж ти думаєш тепер, друже?

— Я хочу відновитися в партії, а потім може і в армії.

— Те що ти хочеш відновитися в партії, то може й маєш рацію, а щодо армії, то ти будеш нескінчений дурень, хіба тобі не надокучило вічно тягнутися перед старшими? Кинь ти до біса свою армію!

— Ну а що ж я робитиму, коли я не маю ніякого фаху?

— Як ти не маєш ніякого фаху? — здивувався Горохівський, — та якби ти бачив у системі Союзпушнини отих жовторотих фахівців, то ти б смів-

ся. Тебе зразу візьмуть до любого Районового відділу союзпишнини, розумієш?

— Ти знаєш, що я вже відірвався від цивільного життя.

— Та плюнь ти на ту твою армію! Ти хочеш у мене працювати прийомщиком?

— У тебе я б працював і прибиральником, — засміявшись відповів Фрідман.

— Дай руку! Згода? Завтра я тебе оформляю. Маєш квартиру з трьох кімнат, окрема кухня і окрема вбиральня. Єсть?

— У мене один прийомщик давно проситься відпустити, але я цього не можу зробити, бо не маю ким замінити. Завтра я телефоную до обласної контори в Чернігів і все зроблю, як слід, а ти вже можеш завтра вранці їхати до Ніжина, забирати матір і переїжджати десь післязавтра. Квартира вже вільна, бо той прийомщик холостяк і живе собі в одних знайомих, а квартира, призначена для прийомщика Союзпушнини, стоїть уже два тижні вільна, я так ніби відчував твою появу, що все відбивався від настирливих героїв з комунхозу.

— Гаразд, я згодний, а чи нічого не пошкодить, що я виключений з партії?

— Дурниця, нам потрібні добрі фахівці, а начальник обласної контори в Чернігові мій старий друг з Охтирки, він за НЕП-а там мав такий пункт, як я в Кобиляках, свій хлопець в доску, він усе зробить.

Фрідман майже не спав цілу ніч. Він мріяв лежачи в м'якому ліжку Горохівського, як він обрадує маму, яка вона буде щаслива, коли довідається, що залишаємо отой ненависний Ніжин, де скільки вона бідна пережила останні роки.

А ранком друзі поснідали, випили на дорогу ще одну кахетинського і візник Союзпушнини відвіз Фрідмана на станцію.

Хава зустріла сина на подвір'ї і рада, що вчасно повернувся і сумна, що син ще опреділився, що все щось пише, кудись носить листи, а йому ніхто не відписує. Її старече материнське серце чуло, що в Гриші щось не в порядку, бо спочатку й Фірочка заходила, а тепер щось охолола, що й з чоловіком не знайомить його. Усе це придавало суму матері.

Аж раптом оце тепер вона бачить Гришу веселим і щасливим. Він сміється, жартує, як і колись було ще в безжурне дитинство, коли вони поверталися з покійним Лейбою з великими штосами щетини і кінських хвостів, коли батько виймав з-під поли великі шматки селянського масла жовтого, як віск, коли Гриша ставив на стіл кошика з свіжими яйцями.

— Ну, мамо, збирайся, пісязавтра переїжджаємо до Бобровиці. Я там маю працю і буедмо жити в Бобровиці. Стара Хава, так ніби зразу помолоділа: моршки на чолі розправилися, очі заблищали якимись вогниками радости, вона вдарилася об поли і вигукнула:

— Та як же, Гришу, так оце й їхати? І ти вже маєш роботу?

— Маю, мамо, й роботу, маю й квартиру і їдемо!

— Ти ж, моя дорога дитино, ой вей! Ой визмір! — почепилася на плечі Хава синові і плакала, плакала від радости.

Гриша й снідати відмовився, а почав зразу готуватися в дорогу. Він наказав матері готувати хатні речі, а сам пішов по подвір'ю. Заглядав у кожний кутик, насидженого віками гнізда Фрідманів. Він зайшов у повітку, де лежала жмінька хмизу, поворушивши ногою, розглянувся і залишив догнивати старий торішній хмиз. У кутику натрапив на старе жлукто, перевернув його, посипався попіл, він узяв у пригорщі того попілу, перегляну: «Справжній гречаний», потім поставив обережно жлукто обережно назад, щоб не розсипалося. Попорсав ногами якусь кучу ганчір'я і теж залишив. Під ночвами, що лежали, мабуть, ще з часів покійного діда Абрума, бо всі покрилися цвіллю і мохом, Гриша знайшов жмутик щетини, яку напевне колись положив старий Лейба та так і забув забрати. Потім він поліз на горище повітки, на бантинах скрізь скувалася павутина і він ледве розглянув між павутинням у напівтемряві якийсь сувій у ганчірці за бантиною, обережно розгорнув потрюхлу від давности ганчірку, в якій лежало кілька кінських хвостів, теж зовсім попрілих від давности.

Потім походив по подвір'ї, де також не знайшов нічого, крім старих, дирявих відер без дна або якусь поржавілу бляху, ни іржаві триніжки ще часів покійної баби Фрійди, яка влітку варила суп на дворі. Нічого не знайшовши для пакування, він повернувся до хати, де Хава працювала на повну пару: пір'я по хаті застеляло підсліпувате вікно з однією шибою, летіло до комина, ліпилося попід сволоками, по кутах, бо Хава поралася біля перин, утискаючи їх у якусь діжку, туди вона пхала стародавні матраси і матрасики з рудими плямами, на яких ще спав і Гриша, і Фірочка, і Муня, коли були ще малими.

— Навіщо це, повикидайте їх, мамо, — зауважив Гриша, побачивши дитячі матрасики.

— Е, ні, синочку, це ж найдорожча пам'ять, над цими матрасиками я ночей не досипала, доглядаючи вас, коли ви були маленькі. На цьому ти спав а на цьому Фірочка, а на цьому Муня, — вона витягала за гузирі дитячі матраси і доводила синові, що їх не можна залишати.

Гриша, щоб не гнівити матір, махнув рукою і пішов з хати, попередивши стару, що йде до военкомату знятися з обліку.

У военкоматі на цей раз Фрідмана зустріли ще приємніше, як перше, бо напевне спритний военком уже довідався, що Арон Ржевський доводиться рідnею Фрідманові. Военком на цей раз запропонував

тов. Фрідманові викладання військової справи в середній школі, але він з погордою відмовився, заявивши воєнкомові, що він прийшов знятися з обліку, бо зовсім виїжджає з Ніжина.

Воєнком висловив ще раз свій жаль з приводу відмови Фрідмана взяти працю в школі і наказав діловодові оформити зняття з обліку товариша Фрідмана, а коли все було у Гриші на руках, воєнком потиснув йому руку, побажав успіху в новій праці і на новому місці мешкання і Фрідман відійшов.

Повертаючися до хати, він зустрів Беньовського, свого старого приятеля ще з часів перших років перебування в комсомолі, який тепер працював завідувачем господарства Педагогічного інституту. Той запропонував йому посаду коменданта інститутських гуртожитків, але й цьому Фрідман чемно подякував, сказавши, що вже виїжджає на нове місце мешкання, де має прекрасну працю і чудові умови для життя. Приятель теж пошкодував і на цьому попрощалися.

По дорозі Фрідман більше ніде не затримувався, бо поспішав, щоб допомогти матері пакуватися в дорогу. Десь о год. 4 годині Гриша переступив поріг своєї старенької хатини і тут же зустрів несподіванку, яка його трохи приголомшила. Мати подала йому виклик до телефону на 8 годину вечора. Викликав Гришу Горохівський з Бобровиці. Пробігши нашвидку виклик, Фрідман помітно змінився на обличчі. Він сів на ослінчик і задумався, що могло трапитися?

Не інакше, як щось не склеїлося в обласній конторі, куди того ж дня виїхав Горохівський для оформлення Фрідмана на прийомщика. При чому, характерно те, що виклик зроблено з Чернігова, а розмова відбудеться з Бобровиці.

— Ну що буде те й буде, — заспокоював себе Гриша, але не треба вже аж так занадто переживати.

Мати продовжувала збиратися в дорогу, але теж помічала неспокій сина і не витримала й запитала:

— Може припинити збирання?

— Ні, мамо, пакуйтеся, — заспокоїв Гриша стару.

В. Косаренко-Косаревич

Істотне щодо мирового договору в Берестю Литовському між Центральними Державами і Україною

Вступна заввага

Ввиду росіяномітичних лжевчень, без яких неможливі були би теж і советомітичні, та віри в них чи в їх правдивість з боку не тільки Москалів, що називають себе русскіє, ате теж майже цілого немосковського світа, отже ввиду так умовлених неправильних засновків у баченні Сходу Европи й його народів у рямках бувшої Російської а тепер Советської Імперії тих же Москалів, треба би було таких же великих томів як росіяномітичні «Історії Росії» або «СССР», щоб вилущити всю історичнополітичну правду з-під таких фальшивок і дати правильні висновки, бо з теперішніх звичних неправильних засновків доконечні тільки неправильні висіовки. І якраз це є чи не найбільшою несвідомо самогубною трагедією цілого волелюбного і демократичного світа обабіч залізної заслони й Атлантику.

Це, звичайно,. неможливе в рямках свідчення про тільки певний обмежений уривок з історичного фільму подій на руїнах зкрахованої у висліді революції Свободи в лютому - березні 1917 р. Російської Імперії Москалів і їх великоросійських яничарів немосковського походження, який відноситься до комплексу Мирових Переговорів і заключення Мирового Договору між Україною і Центральними Державами в Берестю Литовському наприкінці 1917 і напочатку 1918 рр.

Тому то обмежусь я устійненням і насвітленням найістотніших фактів, необхідних для правильного відзеркалення і зрозуміння дійсного образу тодішньої Східньої Европи взагалі, а України та Московії, як партнерів Центральних Держав у мирових переговорах у Берестю Литовському, зокрема.

I.

Тло, очищене від росіяномітичних перемальовок

А. Предки народу, що в своїй власній мові називає себе «Русскіє», — однина «Русскій» і такий же прикметник «русскій, русскіє і т. д.», — (отже в прикметниковій формі, як ні один справжній слов'янській народ, бо зумовлена ця назва його колишньою колоніяльною приналежністю до імперії Руси Русинів-Українців з Києвом як столицею

в дотатарському часі, до християнської церкви, перенятої від своїх панів русинів і тому, званої руською, та переходом до вживання руської мови тих же Русинів-Українців), назвали свою першу власну державу на руїнах Золотої Орди своїх останніх панів Татарів з фінська — «Московською», а ніяк Русею, Росією або Русскою. Так повстала перша московська нація-держава, яка покривалася вповні з народом русскіх (Москалів), як її носієм. Ось чому є оправдане утотожнення Русскіх із Москалями в тодішній перекладовій назовній термінології, головно з боку сусідуючих Українців і Поляків. На тому не терпіла однозначність, бо під Москалями розумілось тільки приналежників до народу Русскіх і його однороднього нації.

Поширившись агресивним підбиванням країв і поневолюванням інших немосковських народів на імперію, перейменовану московським царем Петром І. в р. 1721 на Російську після здобуття і втілення України до неї, яка від часу Переяславської Умови з р. 1654 була в союзі з Московією та Мадярщиною під Габсбурґами, нова російська нація вже не покривалась з одиноким народом Русскіх-Москалів, що став тепер сам панівним і навіть над своїми попередніми колоніяльними панами Русинами-Українцями і Татарами. Росіянами бо — згідно з дотичними указами царя Петра І. — мусіли вважати себе всі його і наступних царів піддані, причому ще з інших мотивів Москалів-Русскіх перейменовано на «Великоросів», Русинів-Українців на «Малоросів», а Білорусинів на «Білоросів». Отже росіяномітичне лжевчення, започатковане згаданими перейменувальними указами царя Петра І. і так зумовлене утотожнювання одинокого панівного народу Москалів-Русскіх не тільки з Русинами-Українцями і Білорусинами але теж і з усіми іншими поневоленими немосковськими народами внутрі російської Імперії створило фальшиві засновки щодо однотного народу Росіянів і «цілости» чи пак неподільности одного російського краю. Вони то, ці фальшиві засновки, продовжують аж до тепер бути причиною доконечних фальшивих висновків у баченні Сходу опанованого Москалями в російсько-білій-слов'янській або в советсько—червоній—комуністичній масках.

Вибір і засвоєння для своєї імперії назви Русь в грецькій версії «Россія», від якої виведена назва «Росіяни» бувшими колоніяльними приналежниками Руси-Імперії Русинів-Українців є аналогічне до засвоєння своїй імперії назви «Римської» Німцями, що були колись колоніяльними приналежниками до Римської Імперії Римлян-Італійців з Римом як столицею. Тільки що Німці уточнили цю назву додатком «Німецької Нації», щоб було ясно кожному, що в ній панівним народом не є Італійці а тільки Німці, зате нова назва «Російська Імперія» не мала додатку «Московської Нації», хоч панівним у ній народом став народ Москалів-Русскіх а не народ Русинів-Українців. Москалі бо хотіли під такою многозначною назвою російською засвоїти собі все те, що було політичним і культурним продуктом Русинів-Українців, а тим самим виступати як «слов'яни» й «европейці», щоб тим лекше облахманювати потенціяльні чергові жертви посеред слов'янських і европейських народів, хоч включення до Росії майже цілої спадщини Монгольської Імперії Чінґісхана і Тамерляна зумовило подавляючу перевагу монгольського елементу в лоні народу Москалів як потомків своїх фіно-угрійських предків.

Спільна російська назва для імперії Москалів і її цілого різнороднього, різнорасового і різнокультурного та різномовного населення мала ще одно дуже важливе завдання. Вона бо закривала і уневиднювала роздільну лінію, яка пробігала поміж одиноким панівним Московським народом і десятками поневолених немосковських народів. Сотворена ця лінія потоками безнастанно проливаної крови у висліді всіх тих жахливих злочинів проти людяности, засобом яких кожночасна цілість імперії Москалів здобувалась і цементувалась, а разом із пануванням Москалів у ній аж до тепер зберігається. Будь вона видною при різних назвах панівного московського і поневолених немосковських народів, мусіла би вона відстрашувати і варувати кожну чергову жертву месіяністично-імперіялістичної ненаситности Москалів.

Б. У висліді першоої світової війни і демократично-ліберальної Революції Свободи в лютому (березні 1917 р. не тільки зкрахувала цілість Російської Імперії, а тим самим і скінчилось панування в ній Москалів. Заникли теж і царизм і династія Романових. Стратили обов'язуючу правну силу також перейменувальні укази царя Петра І. Усі народи в рямках бувшої Росії відзискали свою свободу і привернули наново свої перед тим заборонені власнородні і власнонаціональні назви. Між ними теж найбільший народ Українців викинув за борд накинену йому ненависну назву «Малороси» чи «Росіяни». Без існування назви !Малороси» стала безглуздою теж назва «Великороси» для Москалів. Вони повернули до своєї попередньої назви «Русскіе» в етнічному змислі, але назву «Россія» задержали дальше для своєї держави, а не назвали її «русской», бо не хотіли втратити претенсій до цілости бувшої імперіяльної Росії.

Така дволична постава пореволюційного Тимчасового Правительства в Петербурзі створила вигідну почву для успіху большевицької контрреволюції очоленої Москалем татарського походження Уляновим-Леніним і при допомозі російських і світових Жидів у жовтні/листопаді 1917 р. Бо з початку богато, згодом більшість а вкінці майже всі Москалі і їх російські яничари пішли в ряди боевого большевизму або симпатизували з його метою, або

посередньо помагали йому тому, що ґльобальна мета комунізму потурала їх надіям не тільки щодо відновлення цілости своєї Російської Імперії в довоєнних рямках, але навіть щодо поширення її на весь світ, згідно з остаточними метами всемосковського месіянізму. Така постава віх Москалів обабіч залізної заслони в російсько-білій чи в советсько-червоній масках найшла свій вислив у кличі «Ліпше найгірший деспот у Кремлі коштом збереження цілости Росії аніж найліпша свобода коштом її розчленення».

У лоні теперішньої еміґрації, приналежної до народу Москалів-Русскіх, або до російської нації з немосковським походженням, заявляють це публично Керенські, Набокови, Вайнбавми, Шварци і т. п. однонеділимці. У лоні тодішнього краєвого московства засвідчив це автор книжки «Роль і значеніе України в вапросе асвабажденія Россії на асновані опита 1918 — 1919», Рига 1920, що ним був не хто інший як сам шеф ґенерального штабу армії ґен. Денікіна фон дер Валь . Він там ствердж́ує і доказує, що як би Денікін пішов був на союз з Атаманом Петлюрою, і білоґвардійське військо разом з українським проти червоних, так не було би найменшого сумніву щодо поразки большевиків і знищення всіх передпосилок для постання СССР. Одначе в очах Денікіна унезалежнення України як самостійної держави, визнання його було передумовою далеко більшою загрозою для цілости Росії, за відновленням якої він боровся, аніж большевицька влада в Кремлі. Тому то кинувся Денікін раніш на українські війська УНР під командуванням Петлюри, а ослаблене такою боротьбою військо білоґвардейців було потім вже легко поражене червоними.

Москалі стали чимраз більше усвідомлювати собі, що вигляди на успіх реаізації витичнилх їх всемосковського месіянізму є далеко більші під маскою соціялізму-комунізму, аніж під маскою російського слов'янізму, який обмежував їх експанзійну потенціяльність. Понадто на тлі спільної соціялістично-комуністичної ідеології можна було заманити і позискати для своїх інтересів соціялістів усіх немосковських народів і запрягти їх до воза власного месіяністичного імперіялізму. Це й стало найважливішою причиною для втрати відзисканої свободи всіми немосковськими народами на терені бувшої Російської Імперії Москалів і всюди там, куди поширилась советська окупація тих же самих Москалів.

В. Факторами, що зумовляли таке чи сяке політичне положення на Сході Европи наприкінці першої світової війни, були не тільки імперіялістичні Москалі, але й конкуренти Німці. Немосковські і ненімецькі народи в центральній і східній Европі, серед яких найбільшими є народи Українців і Поляків, опинилися між молотом німецького гону на Схід а ковалом московського гону на Захід. Перевага німецького, головоно балтійського елементу на царському дворі і на вирішальних постах адміністраційного апарату в Росії злагіднювала так зумовлений конкуренційний змаг у формі союзу в змислі Бісмарка але коштом поділеної Польщі і колонізованої Німцями України.

Війна і революції 1917 року знищили майже дощенту такий вплив російських Німців на політику Москалів і їх Советської імперії. На їх місце прийшли російські Жиди.

Щоправда далекозорі Німці, як напр. П. Рорбах, у своїй книжці «Політішес Вандербух» 1897 р. бачили вже раніш зростаючу загрозу з боку російсько-імперіяльного «велетня», і варували перед нею, як це чинив Г. фон Стаден уже в 16-ому столітті. (Диви «Записки про Московську державу Г. Ф. Стадена», під редакцією Епстайна, Гамбурґ 1930), але це легковажила офіціяльна політика Берліну.

Щойно вибух першоїсвітової війни примусив німецький офіціяльний провід освідомити собі цю Московську загрозу для Німеччини і Европи. Війна на два фронти перечеркувала будьякий вигляд на заволодіння хоч би лиш европейської частини Росії, щоб усунути таку загрозу. Тому то однодумець Рорбаха, ґен. Гофман, рішив обезсилити московського ворога в російській масці засобом розчленування його імперії й імперіяльної потужности. А для цього вистачило допомогти одній Україні відокремитися від Московії і решти Росії і стати самостійною державою. Тоді бо економічний і стратеґічний потенціял України перевищав такий же потенціял всієї решти Росії. Втрата України для Росії Москалів чинила їх безсильними і вже незагрозливими для Европи. Це було б автоматичним зиском для Німеччини навіть без її прилучення до Німеччини, що було би можливим тільки разом з Польщею, що лежала посередині.

Г. Военними союзниками Росії а противниками Німеччини як вирішальної потуги серед Центральних Держав були західні потуги, очолені Англією і Францією, а наприкінці ще й ЗДА. Представники обох перших на терені Росії бачили, що в процесі розпаду російської армії після революції Свободи та під впливом большевицьких аґітаторів тільки ті частини зберігали дисципліну і боєздатність, де переважали Українці або які були зукраїнізовані, а через провідні органи Українського Військового З'їзду в Києві визнавали Українську Центральну Раду, що була парляментом України, та її урядуючий секретаріят. Тому то були вони першими, що поспішились визнати формально власнодержавну суверенність України в надії, що українські війська продовжуватимуть боротися на фронтах проти центральних держав. Одначе ці представники Англії і Франції ніяк не хотіли змінювати попе-

редні умови з російським союзником на базі цілости імперії, здебільшого суперечні зі суверенностю України, а тим обезцінювали всю вартість їх формального визнання власнодержавної України. Була це повна аналогія до політики Американського Комітету для боротьби з большевизмом згідно з офіціяльною політикою Стейт Департменту, який хотів би мати в своїх рямках теж Українців, але без допущення будьякої передрішености щодо майбутньої цілости російсько-совєтської імперії Москалів, не зважаючи навіть на те, що Україна зберігла свою вибороту власнодержавність, будь вона покищо в совєтській формі та під комуністичною владою кермованою з Кремля як у всіх інших сателітних державах, ба навіть стала повноправним членом ОН, чого не можна сказати про більшість сателітних держав, не говорячи вже про балтійські. Ясно, що і чому Українці, богаті досвідами щодо Москалів, ані тоді ані тепер ніяк не можуть і не сміють погоджуватися на так зумовлені пропозиції з Заходу взагалі, а з Вашингтону чи Лондону зокрема, що служать виключно інтересам оборонців **цілости імперіяльної Росії чи СССР, а тим самим протирічать визвольним змаганням усіх поневолених народів.**

Д. Для Українців, поневолених Москалями після їх побіди під Полтавою в р. 1709, а відзискавших свою народню свободу і національну суверенність в р. 1917, кожний воєнний противник Російської Тюрми Народів під панівним там московським кнутом являвся завжди їх природнім союзником у боротьбі проти спільного московського ворога. Це відносилося тоді теж до Центральних Держав очолених Німеччиною як воєнних противників їх московського окупанта в російській масковій формі. Ось чому російські Українці празднували втихомолку кожну поразку Росії на фронтах, а оплакували кожну російську перемогу. Поразка бо Росії була кроком уперед до можливости визволенняся з-під панування Москалів в Україні, а її побіда була запорукою ще більшого гніту і ґеноцідної заглади в процесі асиміляційного терору.

II.

Підложжя переговорів і договору в Берестю Литовськім

З першою Мировою Українською Делеґацією очоленою Голобувовем, що приїхала до Берестя наприкінці 1917 р. начальне командування Східньою Армією не хотіло розпочинати серйозних переговорів. У нього переважав погляд, що ведення і заключення мирового договору з представників цілої Росії, які вже довще сиділи в Берестю і вели такі переговори з Німеччиною, включати і обовязувати-ме також Україну як її нерозривну частину. Тоді Голубович пригадав собі зміст недавньої доповіді судді Шелухіна в Одесі, який звучав ось як:

Всі претенсії царів Московської а потім Російської Імперії та панівних у ній Москалів щодо України виводяться кінець-кінців від Переяславського Договору з р. 1654 між московським царем Алексієм і Гетьманом України Богданом Хмельницьким, не зважаючи навіть на те, що остаточна доля України в рямках Росії зумовлена була зломанням усіх договірних умов у Переяславі. Зі заником династії Романових і царату не стало теж вже більше останнього партнера Переяславського Договору й його легітимного спадкоємця. Отже відновився «статус кво анте», то є стан чи положення, які існували перед і в хвилі заключування Переяславського договору. Значить, мала Україна незаперечне право заключати договір на базі міжнароднього права з царем Московської Держави тоді, так відновилось таке саме її право заключати договори також із цісарями Німеччини й Австрії, султаном Туреччини і королем Болгарії.

Дотичне меморандум, передане ґен. Гофманові, пішло на перевірку правникам в Берліні і найшло там їх апробату. Аж тоді дорога для осібних переговорів з Україною поза Росією була відкрита і база повної суверенної рівноправности визнана.

Молодому Севрюкові, на лиці ніколи не можна було пізнати, що він унутрі думає або відчуває, як наступникові Голубовича в очолюванні Української Мирової Делеґації, бо він став міністром Закордонних Справ у Києві, удалося використати скрутне положення Центральних Держав у війні на більше фронтів, але теж доброзичливе наставлення ґен. Гофмана щодо українських домагань, щоб одержати признання майже всіх максимальних вимог і сподівань Українців, включно з тайним договором щодо української частини в Галичині в рямках Австрії, ба навіть щодо платні золотом, а не банкнотами, за всі продукти, що їх Україна мала постачати своїм новим договірним союзникам.

III.

Істотні інтереси українських і німецьких партнерів Берестейського Договору

Головні й істотні інтереси з українського боку зводились у підсумках до ось яких:

1. Відновлена власнодержавність українського народу і суверенність української нації, хоч як оправдані самі по собі, потребували визнання і зафіксовання такого положення України поза Росією на політично-правному міжнародньому полі. Таким актом мусіло стати заключення мирового договору між суверенною Україною і Центральними Державами, особливо з потугами такого формату як австро-угорська і німецька, на базі повної рівноправности.

2. Народне господарство України з усіми її земельними скарбами в сирівцях, готових виробах і

харчових продуктах експлуатоване було в часі її колоніяльної приналежности до Російської Імперії виключно в інтересах імперії і панівного в ній московства без відповідної рекомпензації, отже на наявну шкоду самого українського народу. Товарообмін України з Центральними Державами, особливо ж Німеччиною за промислові продукти або за грошеву готівку обіцяв скріпити економічний і фінансовий потенціял відновленої України, чого ніяк не можна було сподіватися з боку західніх аліянтів як союзників імперіяльної Росії.

3) Союз з державами без спільних з Україною границь, отже і без безпосереднього сусідства, не грозив такими імперіялістичними небезпеками, як це доказав Українцям їх досвід із сусідніми Поляками і Москалями.

4) Відрубність української і німецької мов виключала можливість такої асиміляційної політики як з боку Москалів з їх запозиченою і спорідненою словянською мовою.

5) Союзна европейська допомога в військовій обороні політичної й економічної суверенности України супроти її бувших окупантів Поляків і Москалів, які не закинули затій на привернення своєї окупації, являвся певнішим від такого з Аліянтами, що явно були за інтересами Росії та панівних у ній Москалів, а проти визвольних змагань поневолених немосковських народів взагалі, а українського зокрема.

6) Договір і союз з Австрією та Німеччиною відновлював колишню спільноту европейських народів і европейської культури в змислі традиційних кличів «Геть від азіятської Московії, а назад до Европи», від якої відірвали були Україну Московія і Москалі. Особливо як цей клич кинути в проєкції на тло історично-ґеографічного факту, що напр. на карті Птоломея з 2 сторіччя границі Европи на північному Сході покривалися з кордонами життєвого простору українського народу, зате Урал, вибраний границею між Европою та Азією залишився тільки ґеографічною, а ніколи не став теж культурною границею між европейством і азіяцтвом.

7) Поліпшення всебічного положення австрійських Українців із виглядами на їх недалеку сполуку з рештою соборного українства.

Головні й істотні інтереси з боку вирішальної серед Центральних Держав Німеччини були ось які:

1). Відокремлення і політичне та економічне узалежнення України від Московії та решти Росії в як найширшому об'ємі і потенціялі зумовляло таке ослаблення і неміч решти Російської чи будьякої іншеназваної Імперії москалів, що це не тільки уможливлювало політичну свободу інших менших поневолених немосковських народів, що таку неміч ще степенувало, але це мусіло покласти кінець потужності цієї евразійської імперії в Европі, а тим самим звсльнювало цю Европу від постійної загрози, бо можна було вже її багателізувати.

2). Сирівцеве і харчове богацтво України, яка від античних часів славилась «житницею Европи», а в модерніших часах стала понадто арсеналом тяжкої промисловости своїми покладами вугля в сусідстві з покладами заліза, манганцю і нафти, могло замінити далекі заморські колонії. Сама ж Україна, трактована по-мачошиному з боку московських окупантів, могла стати в союзі з Німеччиною терєном збуту німецьких промислових продуктів в замін за згадані сирівці і харчі, що й давало ідеальні передумови для взаїмного добра.

3) Передбачена й умовлена в тайних договорах національна українська армія в числі щонайменше 300. тис. козаків і старшин, мала не тільки охороняти внутрішню розбудову української держави перед внутрішніми і зовнішніми ворогами самостійної України. Її завданням було теж замінити німецьке військо як сторожу на Сході, а це мало уможливити Німеччині перекинути Східню свою армію на Захід.

Цьому останньому військовому питанні придавав ґен. Гофман таке велике значення, що він заявив свою готовість перейти на військову службу України, щоб мати можливість таку передбачену українську армію змодернізувати та випосажити її німецькою модерною зброєю та дисципліною і стратеґією.

Всі ці хоч як коротко зясовані взаїмні інтереси увипуклювалися ще виразніше на тлі ось якого пророцтва в книжці Рорбаха:

«Якщо Росія матиме спокій ще з пятьдесять років, так тоді може статися, що українське питання буде цілковито приспаним, хоч українські патріоти стараються запобігти тому. Але як би прийшов день, в якому Росія визве судьбу, а там де будуть падати рішення найдеться випадково хтось зі знанням справи і з рішучістю надати українському рухові правильний напрям, так тоді і тільки тоді можна буде розбити Росію. Бо з ким піде Київ, той зможе диктувати Москві».

Оцим знаючим «хтось» став ґен. Гофман. На превеликий жаль найшлись чинники, сильніші від нього, які знівечили всі його пляни засобом Мирового Договору з Україною в Берестю Литовському.

IV.

Поворот Німеччини до давнього росіянофільського курсу в своїй політиці щодо Сходу Европи

Всі російські Москалі того часу, білі, червоні, в краю і на еміґрації, були собі того свідомі, що успішна реалізація таких німецько-українських інтересів, узгіднених у берестейському договорі, положить кінець не тільки «цілости» їх імперії, але — що важливіше — всім виглядам на успіх в осягненні витичних їх всемосковського месіянізму, завданням якого є «уздоровлення» всього немосковського і тому «гнилого» а зараз «капіталістичного» світа засобом «примушення його перейти на власномос-

ковський і тому «боголюбий» а зараз «марксо-ленін- і сталін- або маленко-любий» спосіб життя, бо необхідньою передумовою для того є потужній потенціял цілости імперії, засобом якого можна раніш опанувати цей немосковський світ. Ось чому месіянізм Москалів є нерозривно звязаний з їх імперіялізмом, а большевицьке їх степенування доводить до ґльобального тоталітаризму. Ось чому збереження« цілости» імперії, дотепер вже два рази награбованої та перейменованої, є спільним знаменником кожного Москаля-месіяніста, а такими є вони всі, бо винятки в роді покійного Фйодотова, більше невідомі. Неважно до якої церкви чи партії будьякий Москаль або їх російський чи советський яничар належав би.

Так зумовлені стремління Москалів і Росіян немосковського походження з метою унешкідливити Берестейський Договір між Україною і Німеччиною увиднились так з боку офіціяльної червоної Москви як і з боку приватної білої московської еміґрації. За підписом Леніна і Троцького передана була вже 17 грудня 1917, отже в самих початках переговорів, ультимативна нота Українській Мировій Делеґації, але заадресована до Секретаріяту Центральної Ради УНР, в якій визнавалась власнодержавність і суверенність України, але водночас виповідалась війна, якщо не будуть виконані такі неможливі до приняття умовини, як напр. право української комуністичної партії зброїтися в Україні. Водночас, не чекаючи навіть на відповідь Українського Правительства, вислала Москва армію Муравйова походом на Україну, щоб здобуттям Київа і вигнанням правительства УНР з України позбавити Українську Мирову Делеґацію в Берестю леґітимації представляти окуповану Москалями Україну. Понадто наказано українським комуністам, здебільшого Москалям і Жидам, що жили в Україні, створити осібний комуністичний уряд, очолений Шахраем та вислати свою власну «Українську Мирову Делеґацію» до Берестя.

Однаже ні одно ні друге не загамувало розпочатих переговорів і заключення осібного миру представниками УНР Правительства. Комуністичну делеґацію ніхто в Берестю не хотів брати поважно, а Київ був здобутий Муравйовим щойно після підписання миру в Берестю. А тоді уряд УНР міг покликати своїх договірних союзників на поміч проти московських напасників, щоб їх вигнати з України.

Більш успішними виявились згодом заходи білих Москалів і Росіянів немосковського походження на еміґрації, будь то в Києві, куди вони схоронились перед большевицьким терором у Московії, очолені Мілюковим, будь у самому Берліні, куди вони добирались при допомозі своїх німецьких родичів і симпатиків. Їм бо вдалось створити плютократичну кліку заінтересованих у продовженні попередньої експлуатації України в рямках Росії, що її відновлення являлось тоді майже безсумнівним. Членами тієї кліки були великі землевласники московського, польського, українського, німецького й іншого походження, великопромисловці і банкирі міжнароднього формату, німецькі юнкері, та монархістичні приклонники традиційного німецько-російського союзу в бісмарківському змислі. Всі вони були собі свідомі того, що власнодержавні Українці не визнаватимуть довше всіх тих їхніх привілеїв щодо експлуатації України, надаваних їм царями за те, що вони помагали придавлювати український рух і росіянізувати український народ.

Цій кліці вдалось позискати як її речника перед цісарем Вільгельмом II. ґенерала Людендорфа, що був суперником ґен. Гофмана і тому готовий зіпсувати все те, чим уславився Гофман у Берестю. До арґументів на зовні, що ними згадана плютократична кліка переконала Людендорфа, а цей цісаря Вільгельма II., щоб анулювати ратифікаційний підпис цісаря на договірній грамоті заки він ще добре висох і знищити справжню договірну доцільність перемінивши її зовсім навпачною, належали ось які найістотніші:

а) Український народ немає власної шляхти, бо така або полячилася або обмосковилась. Але він посідає дуже богату землю. А це уможливить йому мати квітучу державу без шляхти. Такий приклад захитає віру німецького народу в те, що тільки шляхта спосібна управляти успішно державою. У висліді загрожене буде монопольне положення німецького юнкерства, а тим самим і весь монархічний улад, що на них обох опирається династія Гогенцолернів і її німецькі цісарі.

б) Революційні хвилі з червоними на чолі загрожують цілому монархічному уладові в цілій Европі ба навіть в цілому світі, отже й династії Гогенцолернів. Успішний спротив тим хвилям можливий тільки спільними силами потуг таких монархічних династій, як Гогенцолерни і Романови. Але який цар відреставрованої Росії з династії Романових подав би руку такому цісареві Німецького Райху з династії Гогенцолернів, член якої сам допоміг вирвати з його російської корони найцціннішу перлину, що нею є Україна, потураючи її власнодержавному унезалежненні?

в) Але навіть як би такий цар найшовся, так чи не була би його силова союзна вартість зменшена на половину без посідання України з її потенціялом рівним потенціялові всієї решти Росії?

г) Остаточна перемога Німеччини в війні є вже запевнена. Отже зайво є перекидати східні війська на Західній фронт і замінювати їх там українськими. Навпаки, можна буде навіть перекинути ще ін-
їни потрібні добра без оплати золотом згідно з Бе-
ші війська зі Заходу на Схід, щоб забирати з Укра-
рестейським договором і примусити Українців вернутися назад до лона Російської Імперії.

Так то короткотрівалий українофільський курс німецької політики, кермованої далекозорим Гофманом в інтересі німецького народу й його держави, а тим самим і цілої Европи, замінений був росіянофільським, а тиму москофільським кермованим Людендорфом в інтересі монархічних династій Гогенцолернів і Романових. У висліді так то зумовлених наслідків, до яких належав теж засіб маріонеткового Гетьманату в Україні, очоленого Російським ґенералом П. Скоропадським, обмосковленим великим землевласником українського гетьманського походження, щоб зовнішнім жовтоблакитним піском засліпити масу патріотичного українства і не дати йому запримітити завчасно, що її як баранів вели на політичний заріз до лона Російських яток, прийшов кінець не тільки царатові і династії Романових та родини останнього царя Миколи II., але й його монархічних колег з династії Гогенцолернів й інших в цілій Европі за винятком Англії і Греції та скандинавських країв.

Одиноким справжнім корисником росіянофільської політики з боку Заходу або його поодиноких членів вийшли і продовжують виходити виключно самі московські месіяністи-імперіялісти зі згаданим угорі спільним знаменником.

Ось як потенціяльні чергові жертви так зумовленого тоталітаризму Москалів і їх зросійщених або зісоветизованих яничарів немосковського походження копають собі самі свій загибільний гріб, як довго продовжують вони вірити в правдивість росіяно— або совето—мітичних лжевчень, утотожнювати Москалів із Немоскалями під спільним російською або совєтською назвами, і роблять росіяно- або совєтофільську політику щодо Сходу Европи й його народів, хоч стремління немосковських народів у рямках такої евразійської імперії Москалів є завжди протибіжні до стремлінь панівних у ній Москалів під російсько—білою—словянською чи під совєтсько—червоною—комуністичною масками.

Василь Косаренко-Косаревич б. член Української Мирової Делегації в Берестю і першого Українського Посольства в Берліні, а тепер приватний науковець в ділянці історіософії щодо Сходу Европи.

Новий Йорк, дня 26 вересня 1954

До відважних світ належить

З різними настроями покидали наші люди Европу. Одні з острахом, другі з цікавістю, дуже мало було таких, що їхали «з визовом долі», з майже 100-відсотковою певністю, що їдуть на те, аби зажити кращим життям, навчитися дечого доброго, помогти по змозі своїх сил та здібностей українській національній справі, а потім вернутися на вільні, рідні землі!

Ці останні, якщо вони їхали із самопевністю та вірою в свою планету за океаном, — це найцікавіші типи. Вони на загал більше мовчаливі, задивлені в себе, в своє нутро, зосереджені, здебільша люди з деяким життєвим досвідом, у віці від 27 до 45 літ. Є між ними добрі фахівці-ремісники, є селяни, інтеліґенти, не мало недавніх спекулянтів. Виразно окреслених плянів на майбутнє вони не мають, бо й не можуть мати, не знаючи, де властиво попадуть, та чим займатимуться з початку. Одного вони певні: що по деякому часі вони обовязково візьмуться до якогось «бізнесу». До якого, де, коли, з яким капіталом закладовим — цего всего вони самі незнають, ані собі цього не можуть уявити. Але це є їх ціллю. Вони до неї прямуватимуть, вони знають, чого вони хочуть і вони здебільша осягнуть цю ціль, якщо будуть мати терпеливість, впертість, та відвагу без огляду на обставини й перепони до неї повсякчасно прямувати, якщо не дадуть себе збити з раз обраного шляху першими невдачами та труднощами.

Цій категорії людей хотілобся дати на їхню дорогу деякі поради та вказівки оперті на довголітній практиці в торговлі та остерегти їх перед засадничими помилками та похибками. Тому, що маю довголітній досвід в торговлі за ріжних часів, конюнктур та режимів, та вважаю, що слід мені на власних помилках та блудах повчити початківців у їхньому добрезрозумілому інтересі, постараюся в коротких словах зібрати найелементарніщі засадничі завваги, без претенсії на те, що вони непомильні, за те з проханням до інших старших, досвідчених купців доповнити мої завваги своїми.

До торговлі потрібний безумовно бодай малий хист, те, що народ називає «купецькою жилкою». Хоч, щоправда, «не святі горшки ліплять», і всього можна навчитися, але, як інші професії, так і торговля вимагає певних предиспозицій так у вдачі, як і в характері. Дальше, купець мусить бути незвичайно солідним, точним, чесним, вміти заховати свою особисту людську гідність, бути «з хребтом» та заставляти інших себе шанувати. Начальним завданням свойого звання повинен купець вважати заспокоєння потреби своїх клієнтів для їх найкращого вдоволення, а за те мати для себе відповідний, умірк ований, але достатній заробок-зиск.

Прийняті на себе обов'язки мусить порядний купець виконувати совісно, точно та чесно, інколи навіть за дещо меншу, як це належалося б, винагороду. У відношенні до клієнтелі повинен купець бути все ввічливий, чемний, усміхнений, погідний та услужнний. Тон його мови повинен бути милий, притягаючий. Пошана до клієнтелі повинна бути не вимушена, щира, а в парі не пересадно услужлива, не лакейська. Головно до діточої клієнтелі повинен купець відноситися як найкраще та старатися з'єднати собі її, а через неї і її родичів.

Маючн от хочби повищим вимогам відповідаючі дані, може людина братися до торговлі. З черги внринає питання: чим же торгувати? З чого починати? Таке питання в нормальних часах відпадає, бо до самостійного ведення підприємства беруться звичайно люде по відповідній теоретичній та практичній підготові. В наших еміґраційних обставинах будуть хотіти братися за торгівлю й люди з нею зовсім необзнакомлені, щоби троха легше жити. Таким треба порадити, що на те, щоби зважитися до якої бранжі братися, треба розглянутися на місці, де задумує дана особа зачинати «бізнес». Іноді меткнй вуличний продавець всякого краму, що його носить він в кошику, краще зарабляє, як купець в льокалі.

Найпевнішою є все і всюдн споживча бранжа, розуміється, коли в найблищій до неї околиці нема тіеї бранжі забагато. Тому в парі з питанням, яку бранжу вибрати, йде і друге питання: де відчиняти підприємство. Місце: льокаль, вулиця, площа відограють преважну ролю в житті і розвоєві підприємства. Деколи одна сторона тої самої вулиці чи площі ріжниться значно під оглядом «доброти» від другої. Самозрозуміле незвичайно важною є також дільниця міста, густота населення блищої околиці, соціяльний стан населення та його доходовість. Всі ці моменти треба добре наперед простудіювати, заки рішитися закладати підприємство, бо всі ці фактори відограють в житті підприємства велнчезну ролю. Інакші ж бо є аспірації робітничого середовища та інакшими сортами того самого товару заспокоюють вони свої життеві потреби в порівнанні з середовищем інтелектуалістів або селян. Тому інакший сортимент товарів треба мати для одних, а інакший для других. Інакше повинен бутн уряджений ресторан для бідніщих, менше вибагливих клієнтів, а інакше для багатих, загранияних багатіїв.

Та запитає хтось: а щож робити, коли хтось має всякі інші дані стати купцем, кромі капіталу? Відповідь на це питання є засадничо двояка: або йти до якоїнебудь праці, заробити дещо гроша на початок на найконечніші потреби, або підшукатн спільника чи спільнків із капіталом, вкладаючи від себе знання фаху та працю. Багато людей є тої гадки, що найкраща спілка то чоловік та жінка. Одначе не все є краще закладати з власним хочби й малим капіталом самому підприємство. Не щожна заперечити, що добре дібрані спільники можуть в коротшому часі розвинути, куди краще підприємство як це зробить одноособове підприємство із тим самим закладовим капіталом. В спілці найважнішою є справа добору спільників, їх гармонійна співпраця та повсякчасна пам'ять про пословицю: «згода будує, незгода руйнує».

Не маловажною річчю для купця є також загально-господарські обставини даної країни в даний час чи т. зв. конюнктура. Добра, правильна орієнтація в конюнктурі та відповідно доцільні диспозиції в ділянці більшого або меншого закупу згл. збуту товарів, вичуття потреби своєчасного діяння більшого в цім напрямку відограють величезну ролю все і всюди чито за мнрних та нормальних чи ненормальних часів. Деколи надто велика поквапність, інколи знов непотрібна повільність приносять купцеві або поважні зиски, або страти. Є це часом справа сліпого щастя, припадку, але буває й вислідом глибшої аналізи та збагнення кожночасних потреб ринку. Та це дотичить переважно вже більшого підприємця. Щоби ним стати людині з малим, або й дуже малим капіталом, треба пройти довголітню, іноді дуже прикру, школу, багату на розчарування та упадки. Всі майже багаті сьогодні купці та промисловці доходили до своїх великих підприємств з малого початку мозольною та впертою, повною самовідречень працею, як нпр., знаний чеський фабрикант обуви Батя, що із малого щевця який робив суконні туфлі та носив їх на плечах кільканадцять кілометрів далеко на продаж, по двократній невдачі в розбудові підкриємства, але маючи за собою тверду американську життеву школу в фабриці обуви — Батя став одним з найбільних світових фабрикантів обуви на протязі около 30 літ.

Найкращим союзником кожнього підприємця є ощадність, не скупарство! Без ощадности не можна прямо подумати собі розвитку жодного підприємства. Вже будучи торговельним помічнником, суб'єктом, згл. якимть робітником, що кладе собі за ціль заробити гроші, щоби мати закладовий капітал на заложення підприємства, належить ощадно обходитися із заробленим грошем, бо інакше не можна дійти до потрібної готівки. Ощадність обов'язує кожне підприємство на кожньому кроці так у відношенні до грошей, як також у відношенні до часу й праці. Всюди мусить підприємець старатися як найменшим вкладом праці, гроша чи сили й енергії осягнути по можностн як найкращі успіхи. Ніґде не повинен підприємець без конечної потреби витрачувати ані одного шага чи сотика, ані одної хвилини часу, ані одної дрібної частини енер

гії. Ця засада мусить увійти у вдачу підприємця, в його кість і кров. І хоча в практичному житті не все можливо так точно придержуватися цієї доброї засади, то все таки стремління до цього повинно зменшувати відхилення від неї.

Кромі цієї засади важною річчю є для кожнього підприємця пляновість та передбачливість. Відносно пляновости слід замітити, що це одна із важливих прикмет дійсного підприємця поважного формату. Так, як добрий стратеґ мусить заздалегідь виробити докладний плян наміченої кампанії, приготовитися на ріжні евентуальности, так і кожний підприємець мусить накреркнути собі плян праці й свойого поступовання в підприємстві і після цього пляну поступати. При цьому дуже важною є саме прикмета вірної передбачливости тих ріжних подій, що в злий чи добрий спосіб можуть рішально впливати на хід справ та тим зумовляти їх розвиток, стагнацію чи повільний упадок.

Не менше важним є товаровий сортімент підприємства, про котрий згадано вже повище. Залежно від висоти закладового капіталу, положення підприємства, клієнтелю, яку задумує підприємець обслуговувати, як також від величини місцевости повинен підприємець рішитися на рід свого підприємства з точки погляду товарового сортименту. І так в малім місточку чи на селі старатиметься підприємець мати як найбільше артикулів щоденного вжитку потрібного загалові сільського чи маломісточкового населення. Це саме можна сказати й про купця на передмісті більшого міста. Колиж йдеться про торгівлю у великому місті, то мало хто може мати відразу стільки грошей, щоби добре вивінувати торгівлю, напр., споживчу у всі артикули споживчої бранжі. Тому, щоби таки мати добрий сортимент товару, обирає собі купець певну частину-галузь даної бранжі та спеціялізується в ній. Так повстають кольоніяльні склепи, де стрижнем підприємства є імпортовані заморські, колоніяльні товарі, склепи з цукорками, винами, рибою, яриною, овочами, делікатесні склепи, все це із споживчої бранжі. В текстильній бранжі стрічаємо по більших містах спеціяльні склепи із готовими убраннями мужеськими та жіночими одягами, панчохами та рукавичками, трикотарськими виробами, біллям, капелюхами, ґорсетярськими виробами, вовняними виробами, шовками, в ґалянтерійній бранжі подибуємо склепи із волічками, нитками та додатками до шиття, ґузиками тощо. Те саме можна б сказати й про інші бранжі. В кожній подибується спеціяльні, тільки на певні артикули наставлені склепи. Такі спеціяльні склепи мають ту добру сторінку, що вони можуть бути багато легше добре висортованими в своїх спеціяльних артикулах, можуть заспокоїти вимоги найвибагливіших покупців та ізза цього з'єднувати собі щораз ширші круги клієнтелі, а через те мають добрі оборотн, тому можуть в короткому часі через закуп більших партій однородного товару позискати кориснішу ціну у доставця, а через те дедалі здобувати собі щораз краще ім'я серед щораз більших кругів клієнтелі та тимсамим запевнити собі добрий розвиток підприємства. Від'ємною сторінкою спеціяльних складів є те, що рад не рад мусить таке підприємство часто відправити припадкового покупця без жадного товару із оправданням, що того товару не провадить. Одначе у більших містах, при рухливих площах та вулицях спеціяльні склади мають більше шансів на поводження тоді, коли в малих містах якраз універсальні склепи із можливо як найбільшим сортіментом товарів є більше побажані та життєздатні. Самозрозуміла річ, що і по великих містах бачимо універсальні склади, так звані «товарові доми» або «торговельні доми». Це вже великі, багаті мільйонові підприємства із ріжними відділами та бранжами, залежно від фінансової спроможности, де іноді можна дістати всякий товар від голки до авта.

Не можна поминути на цьому місці заввагн про потребу в кожнім підприємстві доброго книговодства, що мусить бодай власникові чи власникам кожньочасно віддзеркалювати стан підприємства в цифрах. При цьому підприємець сам мусить знати найважніші з торгівлею зв'язані постанови загального права, як також податкового або мати відповідного дорадника.

Про техніку продажі можнаби окремо багато говорити. Тут хочеться заторкнути справу готівкової та кредитової продажі. Найздоровішою торгівлею є готівкова торговля так у відношенні до закупу, як і продажі. При готівковім закупі товару дістає купець нижчі ціни як при кредитокім, при готівковій продажі мається певність осягненої ціни закупу. Зокрема молоді, початкуючі купці повинні вистерігатися нездорового кредитового закупу, а ще більше кредитового збуту товарів. На загал люди-споживачі, що не вміють своєї домашньої господарки так зорґанізувати, щоби мати гроші на свої найконечніші щоденні потреби, не є добрими довжниками і на кредит не заслуговують. Бож, коли хтось не може за готівку купити харчу на один-два дні не маючи сталого правильного заробітку, звідки зможе він нараз заплатити довг за ціломіс'чний харч? Бувають, щоправда, виїмки, якісь непредвиджені випадки і у найсолідніших людей, коли вони потребують несподівано товарового кредиту. Але в засаді покредитувати чи то «завірити» готівку чи товар можна тільки таким людям стовідсотково певним та солідним, котрих довгий час знається та малося нагоду переконатися про їхню солідність та чесність як також точність. Але навіть такий здоровий та осторожний кредит даного підприємства мусить мати стисло очеркнені, циферно визначені границі. В цьому випадкові ніколи не

вільно дивитися на конкуренцію та брати собі з неї примір, тільки руководитися своїми власними здоровими засадами. При цьому слід також пам'ятати пословицю: «добрий звичай — не позичай, не віддають та ще й лають». Солідний купець не буде з'єднувати собі покупців розборговуванням їм на право і ліво товару, бо по якомусь часі при такій господарці сам себе зліквідує!

Преважною річчю, одною з найважливіших є для купця товарознавство та добрі джерела закупу товарів. Ці дві підставові річи добре опанувати та все успішно переводити в життя — це значить на 80 відсотків мати певний успіх у веденні підприємства. Хто знає добре походження, складники, процес продукції, роди товару, його ріжні якости та підмінки, його консервацію, його всі добрі й відємні сторони, — цей легше зорієнтується також в якості джерел закупу та в ціні за оферований йому товар, порівнюючи його якість, тим краще може він закупляти товар. Засади товарознавства, бодай елементарні, повинен знати кожний купець. Поступ хемії, техніки та інших наук, що стоять на послугах промислу є так великий, що купець мусить все дальше самообразуватись та слідкувати за щораз то новими досягненнями технольоґії на відтинку своєї бранжі або частини якоїсь бранжі, в якій він заінтересований. Фахову пресу повинен читати купець обов'язково!

При всьому тому повище сказаному не сміє купець забувати про вагу й потребу всебічної реклями. Який це рід реклями буде — це залежить від обставин. Найбільше засадничою є вже реклями через таблицю-шильд та виставове вікно. Так таблиця. як і виставове вікно мусить бути гідним репрезентантом фірми з тим, що, коли таблиця виконана раз малярем мусить бути зроблена на дібранім тлі відповідною краскою, яка мило вражала б око та звертала на себе увагу прохожшх на протязі довшого часу, тоді виставове вікно, одно чи більше, повинно бути досить часто змінюване щодо своєї декорації та в естетичний спосіб показувати багацтво, добірність та дешевість продаваного в підприємстві товару. Пакунковий папір чи торбинка, пакунковий шпаґат з фірмовою назвою, кінова реклями, часописна реклями, частіші пригадки при помочі окремих афішів, летючок, світляна реклями, оголошення в прилюдних льокалях, інтервю з представниками преси — це все роди й можливости доцільної реклями залежно від величини підприємства та його фінансової спроможности.

Наприкінці слід ще заторкнути справу конкуренційної боротьби. Найголовнішою засадою кожнього солідного купця у відношенні до свого товариша по професії та конкурента повинна бути засада чесної боротьби, чесного суперництва-змагання, при помочі чесних, дозволених середників та цего самого вимагати від своїх конкурентів. В ріжних країнах світу є ріжні купецькі звичаї, традиції та писані й не писані закони, які обов'язують все купецтво. Здебільша є усталені також межі конкуренції та предвиджені санкції за переступлення тих меж. Купецькі об'єднання, до котрих у власнім інтересі повинен належати поступовий купець, мають за завдання стояти на сторожі купецької етики й моралі та перестерігати дотримування меж конкуренції їхніми членами, як також у відношенні до їхніх членів. Колиж часом знайдеться наш купець в обставинах примітивного ще життя, мусить себе в ньому також знайти та діяти з звичаями даного середовища. У сумнівних випадках повинен молодий купець порадитися із своїми старшими товаришами-купцями чи іншими громадянами, але коли і тих близько не має, а справа не нагляча, засягнути поради нашого часопису, що напевно радо та щиро таку пораду від себе дасть.

Безперечно, що цими короткими замітками не можна вичерпати теми, про яку у культурному світі написали й дальше пишуть цілі томи. Одначе, коли б зі сторони читачів знайшлися цікаві громадяне, що ставили б якісь конкретніші запити, можна було би обговорити їх в чергових числах нашого журналу більш детально та основно.

Емпе.

Юрій Артюшенко

Проблема українських збройних сил

В останніх місяцях минулого року на сторінках української преси появилося ряд статтей на тему доцільности чи недоцільности творення леґіонів, чи взагалі якихсь українських формацій, у складі чужих збройних сил. У дискусії на цю тему автори статтей часто покликаються на приклади зі свого й чужого минулого. В тім, між іншим, одні в приклад доцільности ставлять леґіони Пілсудського, чеські леґіони та леґіони УСС, а другі в приклад недоцільности ставлять дивізію «Галичина» та ті-ж

теґіони УСС. Наприклад, Лев Ребет на сторінках «Сучасної України» (Ч. 24(101) з 5-го грудня 1954 року) пише: «УСС почали відогравати певну політичну ролю щойно тоді, коли справа вже й так була політично вирішена, і їхня роля не була більшою від тієї , яку відіграли інші старшини і вояки австрійської армії української національностн. Це ж вони зорганізували і перевели державний переворот у Галичині, обсадивши державні будинки й перейнявши владу з рук австрійських урядовців».

Власне ця дискусія пригадала й нам два історнчні факти з недавньо-минулого, які то можуть бути поучиними прнкладами в розв'язці вище згаданої проблеми у майбутньому.

Перший з них: у 1917 році молоді українські збройні сили України, і то як зукраїнізовані, напр., І-ий Корпус, так і добровільно сформовані, напр., І-ий ім. Гетьмана Богдана Хмельницького, Гетьмана Павла Полуботка, Полковника Івана Богуна полки збройно зударилися з братами українських формацій австрійської армії.

Було так, що ці молоді українські эбройні снлн малн перед собою дві ділеми — або піти на Київ і довершити там повне перебрання українцями в свої руки влади, як це то намагався був зробити полк ім. Гетьмана Павла Полуботка, або боронити Україну від німецько-австрійської окупації. І як пригадує автор цих рядків, — який у початку 1917 року, як член Ради філії Українського Військового Клюбу ім. Гетьмана Павла Полуботка у Житомирі, сформував там І-шу Українську Сотню, — представники Цент. Ради переконували цю Сотню їхати на фронт так: «Для нас сьогодні в час революції, коли Московська імперія валиться, найбільшою небезпекою — поразкою в початках нашого національно-державного відродження — було б зайняття Києва німецько-австрійськими військами. Їдьте не на Київ, а на фронт!!!» І ми поїхали.

Отже ніхто хіба не заперечить, що тодішні молоді збройні сили відродженої України ішли на фронт не в силу формального наказу. Вони ішли в свідомости того, що ідуть захищати перші здобулки української національної раволюції від нового окупанта, що ще тоді ішов на Україну не як союзник, але як ворог, із яким ще не було підписано мирного договору й який був окупантом Західніх Українських Земель. Ці молоді збройні снли ішли на фронт у свідомості того, що вони мають змусити Німеччину й Австрію до підписання з ними гідного мирного договору, в якім було би забезпечно і всі ті українські національно-революційні здобутки, що їх уже тоді був виборов український нарід. Рівно ж хіба ніхто не може й УССам відібрати їхньої національної свідомости. Та все ж до зудару прийшло.

Другий історичний факт: у час дальшнх державно-визвольнвх змагань був такий момент, коли в складі Української Армії перебували російські добровольчі частинн генерала Перемнкина, що політично підлягали російському відпоручникові в Варшаві — Борисові Савннкові.

Внсновок із першого історнчного факту ми робнмо такий: що тільки через те прийшло до зудару між братамн — наддніпрянцями й галичанами, що ми не мали тоді авторитетного для всіх українців і політично незалежного в світі одного національного центру. І це має бути пересторогою на майбутнє.

Висновок з другого: мн бачимо далекосяглість політичних задумів Українського Державного Проводу, якими на підставі досвіду минулого мусимо користатися й в майбутньому. Творячн більше число чужонаціональних частин при Українській армії й тим даючн можливість усім поневоленим Москвою народам, до часу створення їх власних армій, прийняти збройну участь у боротьбі за їх внзволення.

Пригадка цих двох історичних фактів насуває ще й інші думки та висновки в майбутнє. І так, як видно, що в мннулому, як нашнх власних так і всіх чужих творців леґіонів, не зобов'язувала ніяка своя Державна Конституція, що диктує вдержання своєї власної Армії, Уряду, Передпарляменту, тощо. Вони їх ие мали, або їх не визнавалн. Теперішніх же часів тим більше не можна утотожнюватн з тодішніми. Тепер на чужині є ряд явно діючих (українські та інші) урядів в екзилі, які репрезентують ті держави, що вже виступалн на міжнародній форумі як суверенні держави. Для цих урядів організація власної суверенної політнки та власних незалежннх снл рівнорядних із силами інших державних народів випливають тільки з їхніх державних Конституцій, чого за часів Пілсудського чи Масарика не було. Це ж останнє в повности відноситься найперш до нас українців. Бо ж українська Армія, як збройна сила Української Державн, не скапітулювала перед большевикамн, а вийшла під своїми державно-військовими прапорамн, на чолі з своїм Урядом, на чужину, з метою знову колись стати обновленою на новому фронті.

І хоч Українська Армія, що сьогодні перебуває на чужині в наших навіть власних очах і не є ніби важним фактором, а кількісно маліє, та проте її необхідно задержати і то не тільки як самий снмвол, біля якого мали б у майбутньому об'єднатися всі українські леґіонн з чужих армій й українці вояки советської армії, але й як дійсний державнодіючий чинник, що поновив бн змагання за належне нам місце й віповідну ролю в грядучім внзволенні поневоленнх Москвою народів.

Українська Армія, — як чинник вияву українського історичного досвіду, національно-військових традицій та справжньої, раз уже нею реально пережитої, національно—державної єдности, — нічим не заступима. Без Української Армії урветься ланцюг тяглости історично—військових традицій,

які ж є не тільки військово-історичною формою останнього державницького періоду минулого з прейдешньою відродженою українською державністю в один ланцюг національно-державної дії. Національно-історичний авторітет Української Армії, тяглість державно-військової дії та національно-військову ієрархію, треба оберігати при всіх обставинах і за всіх часів.

Заміна Української Армії, чим би то не було, не оправдана не тільки з етично-морального та правного боку, але вона не є згідна і з національно-державною рацією. Заміна Української Армії чимсь іншим неоправдана не тільки перед очима українського народу, але й перед очима цілого світу, який же знає про її існування й про її героїчну боротьбу, яка усіблена в усій повноті в Крутах в обох Зимових Походах, в боях за Київ і Вапнярку та в інших не менш героїчних боях. Треба за всяку ціну зберегти теперішню Українську Армію, щоб не творити колись нової, бо ж ми маємо гіркий досвід із того, як то тяжко в початках, та й не тільки в початках, творити реґулярну армію, та ще коли в Україні перебувають якісь союзні війська, котрі не раз мають свої зони, відповідно до їхньої державної приналежности, а в кожній з тих зон інша чужинецька армія має свій окремий погляд на формування реґулярної української армії.

Ми ж були свідками того, як наші союзники розганяли новосформовані українські частини, бо, мовляв, це повстанці, яким місце в запіллі ворога. Та ж наші союзники обезброювали навіть наші реґулярні частини, як то, напр., Січових Стрільців і Синьожупанників. Та ж наші союзники нас же й зрадили й цілу нашу армію посадили в табори інтернованих. Тому то все мусимо пам'ятати на слова Ґустава Ле Бона: «Зневіра у власні сили, а що за тим іде — довірювання чужинцеві, — це найбільша форма неволі».

До того всього у час національно-революційних змагань перехрещується багато протилежних поглядів в справі формування армії, як то, напр., було в 1917 році коли то на сторінках «Робітничої Газети» (ч. 31-32 з 7 і 9 травня) якийсь полковник Є. Долинський доводив: «... Україні не треба ні козаччини, ні сталого війська...», бо, як він писав: «... ми присутні при процесі останньої брідової агонії постійних армій». І ми не маємо ніякої ґарантії на те що все це, при формуванні нової Української Армії, не повторилося б, та не появилися б такі самі полковники як Є. Долинський, які не тільки через недоцінювання військово-державницьких традицій реґулярної Української Армії, але й через недоцінювання державницьких традицій нашої доби, державної тяглости й самої державної Конституції, були б знову проти створення реґулярної армії, або потворили б кілька військових груп, що змагалися б зі собою за першенство бути головним осередком біля якого мала б формуватися реґулярна армія, не виключаючи при тім навіть шукання в цім змаганні підтримки в ріжних зовнішніх орієнтаціях і т. д.

Українська Повстанча Армія теж не зможе заступити реґулярної Української Армії. І це дуже добре розуміли наші повстанці, попередники УПА, що творили в 1917-24 роках свої загони, ватаги, курені, а то й цілі повстанчі армії, як то, напр., повстанчі частини отамана Гулого, складалися з кільканадцяти тисяч повстанців, чи теж Григоріїва, або Зеленого. Одною ж з причин цього є те, що повстанчі частини творяться переважно відрухово й здебільшого вони є новосформованими, через що вони не мають тих національно-військових традицій, що їх має кожна реґулярна армія, та без яких ніяка реґулярна армія не може обійтися. Та про це пізніше.

Знову ж що до леґіонів, то, як уже писали й деякі інші автори статтей на цю тему, ні ті з них у яких увесь командний склад, включно з головною командою леґіонів, є зі своїх, а не з чужих, старшин, а ні ті навіть, які крім цього ще й є підпорядковані своєму політичному проводові, як це, напр. були підпорядковані російські добровольчі частини генерала Перемикина, ніколи не заступлять реґулярної армії з її питоменними власними національно-військовими традиціями. Бо ж знаємо також з історії Американської Армії, що поки в ній розбиті на фронті частини заступалися новосформованими, доти вона не була такою боєздатною, як вона стала тоді, коли розбиті частини почалися зберігати, їх поповнювати та знову посилати на фронт. І як стверджують американці — так створилися історія поокремих частин, а з них традиції армії, які робили її не лише високо-боєздатною, але й невмирущою.

Це саме можна сказати й про Українську Армію, тим більше, що й сьогодні Українська Армія, як Армія Суверенної Держави, існує на підставі того законодавства, що випливає з Державної Конституції опертої на двох Актах з 22 січня 1918 і 1919 років, та ніколи й ніким державно-конституційним законом не була зліквідована. Навпаки вона вже з чужини зорганізувала Другий Зимовий Похід, а з її рядів і до сьогодні покликаються Військові Міністри Уряду Української Народньої Республіки в екзилі. Та й старшини і козаки Української Армії в своїй більшости відчувають, що ні чужина, ні всякі зміни, що не могли й не можуть бути без впливу чужої панівної дійсности, нікого з них не звільняють від обов'язків перед українським військовим законодавством. Для них є аксіомою, що Армія не сміє ліквідуватися поки існує Уряд в екзилі, з яким вона вийшла. Бо ж поки існує Уряд в екзилі та Українська Армія доти наростають в Україні й в чужині нові потенціяльні сили Української Армії, си-

ли, що виростають із її традицій, хон формально вони її ще й не поповнюють. Бо ж не треба забувати того, що коли військовий фах, що здобувається в протязі кількадесяти років кожним поколінням зокрема, має часові вартости, то військові традиції творяться в столітніх державно-визвольних змаганнях сотнями державно-діючих поколінь і передаються з одного державницького періоду в другий як вічні цінности. І напевне вояки українці советської Армії, а іначе існування леґіонів до яких не ської Армії, а іначе існування леґіонів о яких не будуть спішити вступати з таким пієтизмом як до Української Армії.

Бо ж і вони в своїй більшости знають, що кадри Армії Української Народньої Республікн, що згідно з наказом Головної Команди Війська УНР з 1923 року перебувають у стані безтермінової відпустки, зберігаються й зосереджуються на чужнні. І на це останнє автор цих рядків неодноразово звертав увагу нашого суспільства та закликав до належної оцінки цього факту. Наприклад він в статті — «Визнаймо самі себе й нас визнає світ» у «Свободі» з 26 червня 1952 року, писав: «І вояцтво Української Армії, — що ні на один день не перставала існувати як збройна сила Української Держави, а її старшини й вояки формально перебувають в безтерміновій відпустці, — від самих початків ворожої окупації Української Державн безупинно бере участь у підпільній боротьбі українського народу, і то на всіх українських землях, а в останнім часі в Українській Повстанчій Армії. Тому то нові традиції в боротьбі широких українських народніх мас із Москвою все міцніше пов'язуються з старими традиціями Української Армії, — як парості з живодавним корінням. І чим дальше з історичної переспективи до днів останнього державницького періоду, тим усе більшого й більшого зв'язку з державницькими традиціями шукає український нарід на рідних землях і на чужині — шукає своєї праведної законности, яку в бездержавні часи, зберігає тільки державно-правне переемство суверенности **Влади** й її **Збройннх Сил,** - що твердо оперте на останнім державнім законодавстві».

Наші національно-військові обрії не сміють губитися в переддержавних періодах чи починатися щойно в найновіщих часах і спиратися на основах чужих армій, але мусять спиратися на національно-військових традиціях державницького періоду нашої доби. Бо ж кожна національно-державна армія, тої чи іншої самостійної держави, все в своїй основі має свої власні, тільки їй питоменні тяглі національно-державні традиції які удержує тільки Суверенна Держава. Так є і з традиціями Української Армії Суверенної Української Держави. Їхній вплив відчули на собі й ті всі чужі формації, що перебували в її складі, як то вже згадувані російські добровольчі частини ґенерала Перемикина, чи Кінна Донська Дивізія осаула Яковлева й Козачий полк полковника Фролова. Традиції Української Армії є традиціями військового народу, народу — «козацького роду, що виросли із оборонн державницьких традицій «козацької нації» та з її духових джерел. І цього ми ніколи не сміємо забувати.

Ми мусимо зберегти тяглість і чистоту власних українських національно-військових державницьких традицій та забезпечити правильне наростання справді українських збройних сил у всій національній широті і продовжити тяглість дії Української Армії. Не спиратися на спадщину чужих військових традицій і не шукати розв'язки проблеми українських збройних сил у леґіонах.

Якщо ж чужина в протиріч визвольно-світової рації, — замість відновлення дій Української Армії, — шукатиме розвязки проблеми українських збройних сил у леґіонах, то й тоді Українська Армія, мусить старатися хоч би в деяких державах про своє визнання й сформовання в тих державах своїх частин, а якщо й це не дасться зробити, то мусить зберегти себе хоч би тільки як символ, який буде мати рішальний вплив на остаточну розвязку нашої державно-визвольної боротьби. Ми ніколи не сміємо сходити з позицій законности дії Української Армії, що випливає з Української Державної Конституції.

Ми мусимо якнайскорше обновити Українську Армію новими свіжими силами, а то саме — революційними силами в Україні та українськими військовнмн збройними частинами й тими військовими формаціями й поодинокими вояками з чужих армій, що почуваються громадянами Української Народмії значно зміцниться довір'я українського народу ньої Республікн. з обновленням Української Ардо революційних сил в Україні та до державно-діючої політичної еміґрації на чужині і підсилить наші позиції на міжнародньому форумі. Бо доля наша лежить у наших власних руках. І не поможуть нам навіть найсприятливіші міжнародні обставини, якщо не спроможемося самі для себе українсько-визвольної проблеми, а в тім і проблеми збройних сил, зріло розв'язати.

Та передумовою для того всього є — щоби наш Державний Центр, перевів у відповідному для того напрямкові реорганізацію своїх сил і практично розв'язав такі проблеми:

1. Підрахунок власних незалежно-діючих сил, сил із національно-державною ментальністю, сил, які б при всіх обставинах, за всяких часів і на всіх просторах земної кулі, залишилися усе державно-діючою еміґрацією, себто такою, для якої українська національно-державна рація була б у всьому найвищим критерієм, а українська Державна Конституція — моральним і правним її кодексом.

2. Встановлення консолідаційно-організаційних

форм, внутрішнього буття і зовнішнього виявлення державно-діючої еміґрації, та леґалізації її, і то як у поокремих протибольшевицьких державах так і в цілому протибольшевицькому світі.

2. Теорія власних сил і то сил не з одною тільки політичною, але й здержавницькою ментальністю, у практиці виамгає творення (чи вдержання) не самих тільки символів, але справжніх реальних державницьких а не тільки політично-групових сил і то як відповідно якости так і відповідної кількости.

Національно-політичнич і суспільно-громадський сектори залишити в обсязі чинів усіх українців громадян чужих держав і не громадян), а національно-державний сектор повинен знаходитися виключно в руках державно-діючої еміґрації, себто тої для якої українська державна рація є у всьому головним критерієм, а Українська Державна Конституція — моральним і правним її кодексом.

4) Відповідні заходи до того, щоб запобігти ліквідації державно-діючої еміґрації. Та творення нових символів власних державно-діючих сил на тих теренах земної кулі де ще не маємо реальних державно-діючих сил, — як то, напр., на Сході. На Сході вже тепер треба покликати до життя такий символ у формі — Української Далекосхідньої Ради, щоб, як не вона сама то в її імені, почати там державно-політичну дію і дипломатично-політичні зносини і тим створити там грунт під Українську Далекосхідню Армію. Не говоримо вже тут про цілий ряд інших практичних завдань, яких ми без Української Далекосхідньої Ради не розвяжемо. А при тім усім із покликанням до життя Української Далекосхідньої Ради зацікавлення до української проблеми в світі збільшиться.

5) Встановити «мир» із рештою української еміґрації, а зокрема з громадянами чужих держав українського походження, та визначити її ролю згідно вище згаданих державно-політичних напрямних.

6. Привернути вартість державно-конституційному, а зокрема військовому законодавству та встановити правопорядок на українському військовому відтинкові, в дусі висловлених в цій статті думок. При Головнім Штабі Армії розпочати видавати офіційний пресовий орган Української Армії, а при Військовім Міністерстві Уряду Української Народньої Республіки створити Відділ Національно-військового Виховання.

Тільки розв'язка цих проблем збільшить нашу питому вагу в світі та дасть більше можливостей впливу на ті головні чинники світу від яких у великій мірі залежить вирішення проблеми Українських Збройних Сил у дусі наших національно-державних інтересів.

Юрій Артюшенко

Михайло Данилюк

Студентська Історія Повторюється

За останніх кілька місяців в українській пресі знову появились статті на студентські теми, що собою, на жаль, нагадують 1945-47 роки, отже, часи розгнузданої боротьби, виливання брудів і брехні на голову свого колеґи-студенти і полагоджування справ своєї хворої аміції.

Атака, замість полагодження в студентському середовищі, вийшла на сторінки партійних органів і вкоронувалась циклостилевим виданням клівлендської студентської громади. Останнє було дбайливо розіслане по студентських осередках і пресових органах із метою втягнення широкого кругу студентів у вир хаосу боротьби та мобілізування партійних поліґруків для розвязування студентських проблем.

Фактично, появу цієї карколомної атаки, що інспірується вже навіть не групами а буквально кількома особами проти організованого студентства, а зокрема проти ЦЕСУСу — студентські осередки в ЗДА приняли із повною іґнорацією у формі іронічної мовчанки. Це свідчить про дозрілість наших сьогоднішніх студентів, що не так легко вже втягнуться у вир взаємообкидання болотом. Це й свідчить про даремні намагання деяких осіб, що хотіли б знову розпалити студентську боротьбу. Ми б збули появу цих пашквілів також іронічною усмішкою, якби вони не носили замашки гнилої отаманії та не підкопували ґрунту під ногами станових центральних студентських організацій, щоб знизити їх до рівня партійних порахунків.

Мова, отже, йде про дику атаку проти ЦЕСУСу в органах «Українець-Час» (статті: «Чи з ЦЕСУСом все гаразд» та «Українське студентство діє»), в «Гомоні України» (стаття «Українці на Конґресі американського студентства») та у спеціяльному виданні Редакційної Колегії Квартальника УАСТ в Клівленд, Огайо (жовтень 1954), що давши наголовок «Неповага до друкованого слова в комунікатах Пресової Служби ЦЕСУСу» ввела не тільки неповагу, але повну компромітацію і студетського і всякого можливого жанру виказуючи тим нішо більше, як свій розгнузданий примітивізм. Харак-

терно, що всі статті вгорі названі за відомими методами боягузів (відомий стріл ізза плоту) не є підписані ані прізвищами авторів, ані їх ініціялами. Одначе, вони зраджують одне і те саме перо, бо в кількох навіть повторяються ті самі вислови (напр. «бенгальські вогні») і поміж студентством ходять вперті чутки, що цією карколомною атакою проти ЦЕСУСу займається ніхто інший, як... бувший член Управи ЦЕСУСу. Отже, тим разом вітер віє із Клівленд, замість із Рамерсдорфу. Не давши підписів під ці статті — Редакції вгорі названих газет тим самим перебирають на себе відповідальність —і це ще раз вказує на правдивість наших тверджень, що деякі особи витягають політруків для розвязування (власне — заколочуваня) студентських справ.

Щоб показати читачеві «рівень» студентської «дискусії» — ось кілька зразків із атакуючих ЦЕСУС статей: «Бомбастичні, далекі від правди комунікати», «безбарвність і стиль бенґальських вогнів», «методи мистців перфектного блєфу» (це так про методи роботи ЦЕСУСу), «циркове видовище із ведмедями і циганами», «комплекс меншевартости» (у привітах), «плаксивим тоном», «вершком фантазій» у комунікаті ЦЕСУСу є «парадний блєф» — і т. д. Отже, відомі методи — замість річевої критики і солідарної допомоги у роботі ЦЕСУСу — сліпа атака болотом.

Всі статті в пресі та клівлендському виданні не дають ані одного річевого закиду в сторону ЦЕСУСу і з них всіх пробивається не думка допомоги в роботі організованого студентства, а дві провідні мети, яких автор чи автори хочуть досягнути: компромітувати націоналістичне студентське середовище «Зарево», та заспокоїти хворі персональні амбіції. Короною цього є мета увести студентство у поновну боротьбу.

Доказом наших тверджень про мету цієї започаткованої атаки може бути багато фактів. Ми їх не будемо подавати, щоби не понижуватись до дискусії із закидами, які взагалі не мають ніяких підстав. Вистарчить читачам пригадати гістеричні випади автора в статті «Чи з ЦЕСУС-ом все гаразд?» проти коаліційности ЦЕСУСу, проти того, що яким правом члени «Зарева» беруть участь і взагалі щось роблять для ЦЕСУСу, та викраденням листа або з архіву ЦЕСУСу, або архіву СУСТА та публікуванням його на сторінках преси — і стане ясно, що мається до діла із людьми які не панують над своїми нервами.

Правдою є, що декілька членів «Зарева» сьогодні є при ключевих позиціях ЦЕСУСу так само, як це в минулих каденціях було із членами ТУСМу. Є припускаємим, що одні і другі могли і можуть в майбутньому мати недомагання, або неуспіхи в своїй праці. Але життя, а зокрема праця екзильної організації не складається тільки із рожевих успіхів. І коли приходять невдачі, то кожний, кому дороге імя ЦЕСУСу, замість попадати в гістерію і атакувати неіснуючих ворогів, краще докладе своїх сил для допомоги в роботі. До речі, ніхто не змушував автора статті в «Українець-Час» і в клівлендському виданні втікати з Европи в Америку і, залишивши цілком незабезпечених друзів-студентів в Европі, критикувати їх ізза далекого океану, не даючи їм ані моральної ані матеріяльної допомоги. Якщо йому таке дороге імя ЦЕСУСу і він вважає, що цілий ЦЕСУС тепер перетворився майже в злочинну організацію, то чи не найкращий вихід був би, щоб він — горячий патріот — пішов в Европу і, наражаючись на цілу ситуацію, в якій є зараз наші студенти по той бік океану, закачав рукави і поставив ЦЕСУС на кращу площину роботи. Бо то так виглядає, як із цією УГВР-ою: всі кричать, що вони є Край, самі від того Краю дуже далеко, а на еміґрації сваряться хто з них справді є тим Краєм.

Також правдою є, що поміж ЦЕСУС-ом і СУСТА виникнули організаційні недомовлення, але зводити взаємовідношення обох організацій, які щойно почали співпрацювати, до площини партійної сварки — це свідчить тільки про безвідповідальність автора попередньо згаданих статтей та його бажання студентську проблематику ставити власне не в іншій як в партійній атмосфері. Відомим є навіть, що при створенні СУСТА деякі особи старались надати ЦЕСУС-ові значіння маленької організації в ДП-таборі, яка мусіла б повинуватись всім примхам кількох невдоволених студентів в ЗДА, але на щастя цілий СУСТА включно із проводом визнав повну співпрацю з ЦЕСУС-ом, його авторитет, як єдиного речника українського студентства та постійний духовий звязок із ним.

Фактом є, що ЦЕСУС має щораз менші людські кадри і що його робота не є такою інтензивною, як була пять років тому, коли в Европі було ще біля півтора тисячі студентів. Але з цього приводу немає чого на ЦЕСУС накидатись. Якраз навпаки, потрібно зужити всіх сил, щоб ЦЕСУС затримати при житті, затримати його авторитет і передати його у будуччині студентам у звільненій Україні. Це ми мусимо зробити навіть якщо ЦЕСУС має зійти ще до меншого числа своїх членів, а тим самим зійти до меншої діяльности зубомовленої невідрадними европейськими відносинами, байдужністю багатьох заокеанських студентів та галасуванням клівлендських псевдонімів.

Бо справді — «критика» псевдонімів в сторону ЦЕСУСу переходить межі софістики. Ось доказ: клівлендське видання нападає на ЦЕСУС, що в останній вислав своїх представників на 7-ий Конґрес Національного Союза Студентства ЗДА (ЮНСА), які перебували там 48 годин. Далі стверджує, що це є ніяка заслуга теперішньої Управи ЦЕСУСу, що українці були запрошені на цей Конґрес, бо,

мовляв, ще в 1951 році за старанням Референта Звязків ЦЕСУСу п. З. Винницького — ЦЕСУС на Конґрес був запрошений, (в 1951 р. був 4-тий Конгрес) на який п. З. Винницький... вислав писемне привітання і яке... було публіковане «Українським Бюлетенем» в Нью Йорку. Запрошуємо клівлендського автора бути логічним і відповісти на такі питання: де був ЦЕСУС на 5-тому і 6-му Конґресі? Де є кращий діловий успіх: — висланням привіту на письмі — чи посланням двох живих людей, які, до речі, перебули на Конґресі не 48 годин, але коли вже рахувати на години — то 117 годин? Чому п. З. Винницький в 1951 р. не визначив також представників на Конґрес? Чейже в цей час вже було із тисячу українських студентів в ЗДА, а в Мінneаполіс, де Конґрес відбувався, вже існувала Студентська Громада! А треба знати авторові із Клівленд, що на цьому 4-му Конґресі українські студенти були і привітання від ЦЕСУСу не чули і довідались про це привітання щойно із «Українського Бюлетеню». Отже, при чім тут вибілювання попередніх Референтів Звязків ЦЕСУСу та нападання на сучасного, коли останній краще вийшов із такої ж ситуації? Справа ясна: тому, що останній є членом «Зарева»», а автор статті ізза партійної нетерпимости не може цього знести. Як також не може знести, що делеґатами на Конґрес були тим разом члени «Зарева», байдуже, що вони витратили свій час і кошти, щоб зробити те, чого не зумів зробити Референт Звязку в 1951 р.

Ніякого конфлікту із СУСТА не було і не може бути,, хібащо клівлендський автор такий конфлікт інспірує. СУСТА, як краєва організація американсько-українських студентів від імени всіх українських студентів говорити не могла б, бо це не було б леґально ані до ЗДА ані до ЦЕСУСу. І правильним було рішення ЦЕСУСу вислати окрему делеґацію, яка могла б говорити про ЦЕСУС і від ЦЕСУСу якнайбільше. Також гарним фактом була та співпраця представників ЦЕСУСу із СУСТА і це треба було б лише вітати, а не так, як це робить клівлендський автор — вносити зерно незгоди поміж обі організації і видумувати неіснуючі конфлікти. Треба вірити, що ані ЦЕСУС, ані СУСТА таким чорним інсинуаціям не піддаться, а своєю гідною поставою чесного студента відмежуться від політруцьких інтриґ. І ЦЕСУС і СУСТА мають своє окреме, хоч і подібне, почесне призначення в роботі для української справи і студентства. Обидві організації є абсолютно необхідні і їх треба всіма силами розбудовувати, а їх співпрацю посилювати. Нам потріно гармонійної творчої праці, а не гістеричної критики на не існуючих фронтах. Тимбільше ми не повинні терпіти деструктивної діяльности проти якої будь української студентської організації.

На щастя ми маємо вістки, що на інших теренах поза Клівленд ці проблеми не існують. Не має їх в Канаді, Аргентині, Европі, не має їх навіть в інших осередках ЗДА. І на щастя ці всі «фронти» існують тільки в уяві автора статей, бо навіть люди його власного середовища не заявляють солідарности із його писаниною й акцією. Треба вірити, що студентство ЗДА не піддасться інтригам, а буде чесно відстоювати пряму лінію станової студентської організації незалежно хто в ній працює: члени «Зарева», ТУСМу, чи інші, аби вони совісно виконували свої обовязки.

історію діянь одної іншої людини із забутого Ра-

Сучасні події на студентському полі повторюють мерсдорфу. Ця людина робивши заколот в 1946 р. програла поголовно в 1947 р. Також на полі ЦЕСУСу і студентства. Сьогодня ми маємо спроби такого самого заколоту. Але, якщо історія повторюється — ми маємо надію вона повторюється повністю.

Комунікат

ДО

УДІЛОВЦІВ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ

«САМОСТІЙНА УКРАЇНА»,

ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ

ЖУРНАЛУ «САМОСТІЙНА УКРАЇНА»

Для 27 лютого ц. р. відбулися в Шікаго Надзвичайні Загальні Збори Видавничої Спілки «Самостійна Україна», за участю Голови Спілки, п. Ст. Коцюби зі Ст. Пол, м. голови ЦУ ОДВУ п. В. Різника, члена ЦУ ОДВУ п. М. Бігуна та інших членів Спілки. Заслухавши звітів Управи та обміркувавши положення, завдання, можливості й потреби Спілки взагалі й журналу зокрема, Збори прийшли до слідуючих ствержень:

1. Журнал «Самостійна Україна» мусить продовжувати свою важливу виховно-політичну, інформативну та культурно-громадську роботу,

2. Щоб краще виконати оці завдання «Самостійна Україна» мусить прийняти масовий характер, частіше появлятися та повніше відбивати завдання

й проблематику ОДВУ і її Братніх Організацій,

3. Передумовою здійснення цих завдань є більше зацікавлення і піддержка «СУ» зі сторони усього членства ОДВУ, УЗХ і МУН, які можуть і повинні забезпечити безперервну появу, належний зміст і дальший успіх свойого органу,

4. Друкарня і книгарня є безспірно потрібна українській громаді в Шікаго й треба зробити все можливе, щоб їм дати можливості обслуговувати потреби української громади в Шікаго й в ЗДА взагалі.

У звязку з тим Надзвичайні Загальні Збори Видавничої Спілки прийняли такі рішення:

1. Для забезпечення дальшого розвитку й розбудови «Самостійної України» за вище-згаданими міркуваннями і ствердженнями передати журнал «Самостійна Україна» Центральній Управі ОДВУ разом із його активами та пасивами,

2. З передачею Друкарні, журналу і книгарні — розвязати Видавничу Спілку «Самостійна Україна»,

3. ЦУ перебираючи на власність устаткування Друкарні сплачує належність.

4. Пропонувати ЦУправі:

а) Перевести «Самостійну Україну» на популярний націоналістичний орган ОДВУ і Братніх Організацій,

б) По можливості модернізувати Друкарню та заангажувати хоч одного постійного працівника для ведення друкарнею.

Надзвичайні Загальні Збори Спілки висловили своє признання й вдячність дотеперішній Управі Спілки на чолі з п. Степаном Коцюбою, редакторові «Самостійної України» — д-рові Т. Лапичакові, друкарям та співробітникам журналу за безкорисну й жертвенну працю.

«Самостійна Україна» має перед собою великі завдання і великі можливості: стати масовою націоналістичною трибуною в цій країні, згуртувати кругом себе усіх, кому дорога справа національної єдности, допомогти визвольним змаганням українського народу, сприяти всебічному розвиткові української спільноти в ЗДА та бути конструктивним чинником у загально-американському й українському життю.

«Самостійна Україна» і Українська Друкарня в Шікаго починають новий етап свойого існування. Віримо, що при зрозумінні й жертвенній піддержці широкого загалу членства і прихильників ОДВУ, УЗХ і МУН, це буде період не тільки їх розвитку, але й дальшого росту націоналістичної спільноти в цій країні.

5. Надзвичайні Загальні Збори Видавничої Спілки «Самостійна Україна» ліквідуючи Видавничу Спілку, покликали до життя Комісію Передачі, в складі: голова — інж. Куропась, члени: пп. А. Іванів, С. Маланчук і Панасюк, яка має повністю і безвідклично провести в життя повищі рішення Зборів з дня 27. лютого 1955 р.

Надзвичайні Загальні Збори Видавничої Спілки «Самостійна Україна»

Голова Зборів — Микола Бігун (-)

Секретар — Степан Коцюба (-)

ДО

Комісії Передачі Видавничої Спілки

«Самостійна Україна» в Шікаго,

на руки Голови, п. інж. Степана Куропася.

Вельмишановний Пане Голово!

Отсим потверджуємо отримання Ваших рішень в справі передачі-перебрання нами друкарні, книгарні і жуналу «Самостійна Україна», винесених на Надзвичайних Загальних Зборах Видавничої Спілки «Самостійна Україна» в дні 27 лютого 1955 р. і приймаємо їх до відома.

Рівночасно з тим просимо Вас передати всі агенди друкарні. книгарні і журналу іменованій нами Дирекції.

Остаємо з привітом

Нью Йорк, 5 березня 1955 р.

В. Різник, (-) м-Голова

Д-р В. Михайлів (-) Секретар

Від Комісії Передачі.

Тому, що реалізація вирішень Надзвичайних Загальних Зборів, вимагала не тільки часу й труду, але й певних устійнень ще перед випуском цього числа журналу — «Самостійна Україна» виходить ще й цим разом подвійним номером, хоч і не збільшеним розміром. Просимо Вш. Передплатників вибачення за це наше, об'єктивно оправдане, недотягнення.

Як вже відомо з Комунікату Надзвичайних Загальних Зборів — журнал «Самостійна Україна», як орган державницької думки, перестає виходити з цим числом. Вкоротці вийде «Самостійна Україна», як орган Організації Державного Відродження України і її Братніх Організацій. В тому ж числі будуть подані до відома: Редакція, Адміністрація і все інше звязане з передачею «Самостійної України» Центральній Управі Організації Державного Відродження України, як її органу.

Друк і експедиція «СУ» будуть робитися і дальше в Шікаґо. Одним і другим буде завідувати визначена Центральною Управою ОДВУ Дирекція Друкарні, склад якої буде поданий в черговому числі «СУ».

Робиться заходи щоб Друкарня могла в скорому часі прийняти кожне замовлення і кожне належно виконати. Та вже сьогодні просимо всі Відділи ОДВУ і Братніх Організацій — всі друкарські праці надсилати до Української Друкарні в Шікаґо, як рівнож такі спрямовувати сюди від української громади взагалі. Це поможе якнайскорішій і належній розбудові цього преважливого всім варстату друкарського слова.

Звертаємо увагу всім Відділам ОДВУ і Братніх Організацій на дуже гарно поставлену книгарню. Замовляйте отже все потрібне з книжок, брошур, святочних карток тощо тут, щоб тим спричинитися до ще кращого її розвою.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ШІКАГО-ПОЛУДНЕ

Хоч мала українська громада на полудні Шікаґо, то вона беспірно належить до одної з активних громад в ЗДА. Тут завжди не тільки «щось робиться», але робиться справді потрібне, добре й гарно. На самому початку слід сказати, що побувати в цій громаді неабияка приємність.

13. березня ц. р. 52-гий Відділ ОДВУ спільно з Парафією Української Православної Церкви св. апостолів Петра і Павла — улаштували Концерт-Академію для вшанування памяті Т. Г. Шевченка. Коротко й змістовно Свято відкрив п. проф. Назаревський. Присутні бачать його дальше, як він вміло провадить хором, що виконав цілий ряд пісень. Треба відмітити не тільки добре виконання, але й належний добір репертуару з яким виступив хор. Група акордіоністів також під керівництвом п. проф. Назаревського в складі: Леонід Деркач, Ліда Тертишин, Ненсі Гнатушко, Джузі Стрілко й Роберт Міколайтіс виконала свій репертуар бездоганно.

Справді радісно було бачити малих декляматорів. Всі вони, здається, учні української школи й слід праці учителів над дітворою зразу дається відчути. Безперечно родичі не мало потрудилися над виступами своїх діточок і за це їм належиться признання. Зі старших декляматорів заслуговує на признання п. С. Сущик, який продеклямував «Суд над Шевченком».

До мистецької частини належав ще виступ дуету п-ні М. Кулик і А. Кавалсик.

Реферат в англійській мові виголосив п. А. Бабак. Реферат був майстерно збудований, добре виголошений і змістовний. Відрадним є тут ще й те, що п. Бабак завжди активно присутній там, де робиться українське діло. Це повинно бути приміром багатьом не тільки тут народженим, але навіть й т. зв. «новим емігрантам».

В українській мові доповідь виголосив п. М. Панасюк. Зясувавши стан в якому приходилося Шевченкові творити — доповідач представив присутнім його велич і значіння для української нації. Шевченка-пророка доповідач бачить в 1. Шевченко вже тоді бачить те, що щойно сьогодні, коли всі українські землі опинилися під московською окупацією, бачать всі українські патріоти: Першим і головним ворогом українського народу була і є Москва. Тому москалі - сучасники Шевченка ненавидять, а сьогоднішні немилосердно його фальсифікують; 2. По відношенні до нас, живих земляків його. Ми аж надто часто деклямуємо Шевченка, співаємо його «Заповіт-и», а в сірій буденщині ідемо цілком іншими доріжками, поступаємо цілком протилежно пророчим наукам Шевченка.

Це дійсно гарне Свято закінчено співом національного гимну.

КОНФЕРЕНЦІЯ АКТИВУ МУН В ЗДА

В днях 12-13 лютого 1955 р. Головна Управа МУН відбула свою річну конференцію разом з представниками осередків МУН та гостей від ЦУ ОДВУ, УЗХ, «Зарева» і представника від МУН з Канади.

Ціллю конференції було обговорити видавничі справи МУН і активізація осередків МУН в ЗДА.

В програму входили доповіді п. проф. Грановського, Р. Шраменка, Б. Боцюркова та В. Нагірняка.

На закінчення конференції учасники взяли участь з місцевим відділом МУН в поїздці на могилу сл. п. д-р Юліяна Вассияна.

ЗБОРИ МУН в ШІКАГО

Підчас конференції активу МУН в Шікаго місцеві мунівці відбули свої Загальні Збори.

Проф. Грановський привітав Збори теплими словами і поділивсь спогадами про працю Молоді ОДВУ в Шікаго.

Від Головної Управи МУН Збори вітав п. Роман Шраменко.

До нової Управи Відділу увійшли слідуючі мунівці: Голова — Миронюк Роман, Містоголова — Паньків Степан, Організаційний референт — Печенюк Іван, Скарбник — Фурчак Петро, Секретар — Федорів Василь, Культурно-освітній — Боцюрків Богдан.

ПОВІДОМЛЕННЯ

З огляду на кошти пересилок почтових пересилок, почавши від січня ц. р. не будемо висилати всім платникам посвідчень на виесену передплату чи інші вплати, — лише будемо поміщувати в журків, які вимагають надіслання посвідок своїх вплат. У випадку нетожностей — просимо зразу про них повідомляти.

І так на передплату ми одержали від:

о. Васиь Кізів, Гренфорд,	6.00 $
Д-р В. Михайлів, Нью Йорк	3.00 "
П. Ф. Ґордон, Неварк	6.00 "
Д. Голота, Торонто	8.40 "
М. Палій, Міннеаполіс	3.00 "
Д. Варента, Рачестер	3.00 "
Й. Бойдуник, Нью Йорк	3.00 "
А. Марчук, Нью Йорк	3.00 "
В. Берізка	3.00 "
М. Швейка, Нью Йорк	3.00 "
Р. Кіра, Нью Йорк	3.00 "
М. Дністрян, Нью Йорк	3.00 "
М. Дністрян, Нью Йорк	3.00 "
А. Маланчук, Нью Йорк	3.00 "
М. Козій, Торонто	3.00 "
І. Хохлач	3.00 "
К. Баніт, Монтреал	3.00 "
М. Симанич, Вінніпеґ	3.00 "
Калина, Вінніпеґ	3.00 "
М. Бориськевич, Детройт	3.00 "
М. Чубка, Детройт	3.00 "
Д. Шалапай, Детройт	3.00 "
А. Холєвка, Детройт	3.00 "
Е. Зубальський, Детройт	3.00 "
В. Лащ,	3.00 "
В. Пригода, Рачестер	6.00 "
І. Лазаренко, Венезуеля	3.00 "
В. Смага, Сиракюз	3.00 "
В. Каліцінський, Рачестер	4.50 "
І. Борух, Едмонтон	10.50 "
У.. Задорожний, Расіне	3.00 "
О. Яцків, Сатбурґ	9$, 1 дол. на пресовий фонд
Д. Січ, Трентон — за святочні картки	13.30 "
ф. Король, Кальґари	8.70 "
О. Суховерський, Неварк — за св. картки	23.02 "
Ю. Гвоздулич, Вінніпеґ	3.00 "
К. Фіцик, Ст. Кетерінс	9.00 "
Д-р В. Зайцев, Найнет	3.00 "
Д-р Книш, Торонто	2.00 "
Д-р Мулик, Сарнія	3.00 "
А. Данилів	2.00 "
Е. Словський, Льос Анжелос	3.00 "
М. Цибульський, Торонто	3.00 "
С. Кричук, Рачестер	3.00 "
С. Кричук, Рачестер — за святочні картки	18.74 "
С. Кіндрачук	3.00 "
А. Яцків, Канада — на прес. фонд	1.00$
М. Зайчук, Шікаґо	2.00$

INDEPENDENT UKRAINE
2000 W. SUPERIOR STREET
CHICAGO, ILL.

Ціна 30 ц.